

บทที่ 5

ผลกระทบทางสังคมจากการขยายตัวของที่อยู่อาศัย

กรุงเทพมหานครมีการขยายตัวของพื้นที่เมืองอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นการพัฒนาเมืองที่ออกไปตามแนวถนนสายทางหลัก โดยเฉพาะทางด้านเหนือและด้านตะวันออกของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการพัฒนาเมืองในรูปแบบกระจาย (Sprawl) สำหรับเขตสายใหม่นั้นมีการขยายตัวของการพัฒนาให้เป็นย่านที่อยู่อาศัยชานเมือง ที่มีสิ่งแวดล้อมดี แต่การขยายตัวของที่อยู่อาศัยนั้นได้รุกรานพื้นที่เกษตรกรรม โดยไม่มีการวางแผน การจัดการที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้ที่อาศัยอยู่ดั้งเดิม โดยเฉพาะชุมชนเกษตรกรรมที่มีวิถีชีวิตแบบชนบท ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น นั่นคือการเปลี่ยนแปลงลักษณะการใช้ที่ดินหรือการเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพ ที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามมา เช่น การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการพักผ่อนหย่อนใจ หรือการเปลี่ยนแปลงสถานที่ไปซื้อเครื่องอุปโภค บริโภค

วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการวิจัยครั้งนี้คือ การศึกษาผลกระทบทางสังคมที่เกิดจากการขยายตัวของที่อยู่อาศัยที่มีต่อชุมชนชนบทหรือชุมชนดั้งเดิม ซึ่งพื้นที่ชานเมืองส่วนใหญ่มีการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทำให้เกิดการขยายตัวของพื้นที่เมืองออกมาสู่ชานเมืองอย่างรวดเร็ว โดยเป็นการพัฒนาเมืองที่ออกไปตามแนวถนนสายหลัก และเป็นการพัฒนาเมืองแบบกระจาย (Sprawl) สำหรับเขตสายใหม่นั้นมีการพัฒนาเมืองในรูปของที่อยู่อาศัย เนื่องจากพื้นที่เขตสายใหม่เป็นพื้นที่ที่มีสิ่งแวดล้อมดี แต่การขยายตัวของที่อยู่อาศัยในเขตสายใหม่นั้นได้รุกรานพื้นที่เกษตรกรรม โดยไม่มีการวางแผนและการจัดการที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้ที่อาศัยอยู่ดั้งเดิม โดยเฉพาะชุมชนเกษตรกรรมที่มีวิถีชีวิตแบบชนบท ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการพักผ่อนหย่อนใจ หรือการเปลี่ยนแปลงสถานที่ไปซื้อเครื่องอุปโภค บริโภค ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตสายใหม่ ที่ขาดการวางแผนที่ทันต่อการพัฒนา โดยนำเสนอในรูปแบบตารางร้อยละ แผนภูมิ พร้อมกับการอธิบายเปรียบเทียบ ดังต่อไปนี้

5.1 ภาพรวมของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมดในเขตสายไหม

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยผู้วิจัยได้ทำการสุ่มประชากรตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือ กลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมดเป็นหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 400 ครัวเรือน ซึ่งประชากรเหล่านี้มีการตั้งถิ่นฐานอยู่แขวงสายไหมและแขวงออเงิน เขตสายไหม ผู้วิจัยจำแนกนำเสนอเป็นตารางจำนวนและร้อยละดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 แสดงจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกครัวเรือน	จำนวน	ร้อยละ
2	15	3.75
3	55	13.75
4	135	33.75
5	100	25.00
6	59	14.75
7	24	6.00
8	7	1.75
9	2	0.50
10	2	0.50
11	1	0.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 5.1 พบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือนเป็นจำนวน 4 คนและ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75 และ 25.00 ตามลำดับ รองลงมา 6 คนและ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 14.75 และร้อยละ 13.75 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าสมาชิกในครัวเรือนในเขตสายไหมมีตั้งแต่ 3-4 คน ซึ่งเป็นลักษณะครัวเรือนเดี่ยว

ตารางที่ 5.2 แสดงรายได้ครัวเรือนต่อเดือน

	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	17	4.25
10,000 - 20,000 บาท	78	19.50
20,001 - 30,000 บาท	140	35.00
30,001 - 40,000 บาท	79	19.75
40,001 - 50,000 บาท	54	13.50
สูงกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	32	8
รวม	400	100

จากตารางที่ 5.2 พบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วง 20,001-30,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมาคือ มีรายได้ 30,001-40,000 บาท และ 10,001-20,000 บาท ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 19.75 และ 19.50 ตามลำดับ ส่วนครัวเรือนที่มีรายได้สูงในช่วง 40,001 - 50,000 บาทต่อเดือน และสูงกว่า 50,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.50 และร้อยละ 8.00 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ครัวเรือนในเขตสายไหมมีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 20,001 บาท ถึง 40,000 บาทต่อเดือน ซึ่งอยู่ในฐานะปานกลางค่อนข้างดี

ตารางที่ 5.3 แสดงช่วงอายุของหัวหน้าครัวเรือน

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
21-30 ปี	25	6.25
31-40 ปี	96	24
41-50 ปี	133	33.25
51-60 ปี	102	25.5
สูงกว่า 61 ปี	44	11
รวม	400	100

จากตารางที่ 5.3 พบว่าหัวหน้าครัวเรือนในเขตสายไหมอยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี และช่วงอายุ 51-60 ปี เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 33.25 และ 25.5 ตามลำดับ รองลงมาอยู่ในช่วง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 24 จะเห็นได้ว่าหัวหน้าครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41-60 ปี ซึ่งเป็นวัยทำงาน หาเลี้ยงครอบครัว

ตารางที่ 5.4 แสดงคุณสมบัติของหัวหน้าครัวเรือน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	94	23.50
มัธยมศึกษา	85	21.25
อนุปริญญา	58	14.50
ปริญญาตรี	147	36.75
สูงกว่าปริญญาตรี	14	3.50
ไม่มีการศึกษา	2	0.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 5.4 พบว่าหัวหน้าครัวเรือนตัวอย่างในเขตสายไหม มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 36.75 รองลงมาอยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ไล่เลี่ยกัน คิดเป็นร้อยละ 23.5 และ 21.25 ตามลำดับ และหัวหน้าครัวเรือนที่มีคุณวุฒิระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 14.50 หัวหน้าครัวเรือนตัวอย่างในเขตสายไหมมีคุณวุฒิอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ตารางที่ 5.5 แสดงอาชีพของหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพ	อาชีพหลักเดิม		อาชีพรองเดิม		อาชีพหลักปัจจุบัน		อาชีพรองปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	83	20.75	33	8.25	55	13.75	35	8.75
ค้าขาย	6	1.5	0	0	83	20.75	7	1.75
รับราชการ	17	4.25	0	0	63	15.75	0	0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	0.5	0	0	37	9.25	0	0
พนักงานบริษัทเอกชน	6	1.5	0	0	125	31.25	0	0
นักเรียน/นักศึกษา	277	69.25	0	0	0	0	0	0
คนรับใช้/ คนงาน	9	2.25	1	0.25	17	4.25	14	3.5
อื่นๆ	0	0	0	0	20	5	0	0
รวม	400	100	400	100	400	100	400	100

จากตารางที่ 5.5 พบว่าในอดีตหัวหน้าครัวเรือนประกอบอาชีพหลักมากที่สุดคือ ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 20.75 รองลงมาคือ รับราชการ คิดเป็นร้อยละ 4.25 และ คนรับใช้/คนงาน คิดเป็นร้อยละ 4.25 ส่วนการประกอบอาชีพรองในอดีตนั้นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร คิดเป็นร้อยละ 8.25 และมีเพียงร้อยละ 0.25 เท่านั้นที่ประกอบอาชีพคนรับใช้/คนงาน

สำหรับในปัจจุบันหัวหน้าครัวเรือนประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่ มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 31.25 รองลงมาคือ ประกอบอาชีพค้าขายและรับราชการ คิดเป็นร้อยละ

ละ 20.75 และ 15.75 ตามลำดับ ส่วนการประกอบอาชีพรองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร คิดเป็นร้อยละ 8.75 รองลงมาคือคนรับใช้/คนงาน และค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 3.5 และ 1.75 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า หัวหน้าครัวเรือนในเขตสายไหมประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และค้าขายเป็นส่วนใหญ่ แต่สำหรับประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลักและอาชีพรองมีจำนวนไม่มากนัก

ตารางที่ 5.6 แสดงภูมิฐานะของประชากรตัวอย่าง

	จำนวน	ร้อยละ
อยู่ตั้งแต่เกิด	159	39.75
ย้ายมาจากเขตอื่นในกทม.	144	36.00
ต่างจังหวัด	97	24.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 5.6 พบว่าหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตสายไหมตั้งแต่เกิด คิดเป็นร้อยละ 39.75 และรองลงมาคือ ย้ายมาจากเขตอื่นของกรุงเทพมหานคร และย้ายมาจากต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 36 และ 24.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.7 แสดงสาเหตุของการย้ายมาอยู่ในเขตสายไหมของครัวเรือน

สาเหตุของการย้ายมาอยู่	จำนวน	ร้อยละ
สภาพสิ่งแวดล้อม บรรยากาศดี สงบร่มรื่น	65	43.92
ใกล้ที่ทำงาน	33	22.30
สะดวกในการเข้าถึง	32	21.62
อยู่ใกล้ญาติพี่น้องหรือเพื่อน	10	6.76
ราคาบ้านเหมาะสม	6	4.05
มีบริการด้านสาธารณสุข สาธารณูปโภค สาธารณูปการพร้อม	2	1.35
รวม	148	100

จากตารางที่ 5.7 พบว่าสาเหตุของการย้ายมาอยู่ในเขตสายไหมส่วนใหญ่คือ มีสภาพแวดล้อม บรรยากาศดี และสงบร่มรื่น คิดเป็นร้อยละ 43.92 รองลงมาคือ ใกล้ที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 22.30 สะดวกในการเข้าถึง คิดเป็นร้อยละ 21.62 และมีเพียงร้อยละ 1.35 ที่ย้ายมาอยู่ในเขตสายไหมเพราะมีบริการสาธารณสุข สาธารณูปโภค สาธารณูปการพร้อมครัน

ตารางที่ 5.8 แสดงสาเหตุของครัวเรือนที่ย้ายมาจากที่อื่น

สาเหตุที่ย้ายมาจากที่อื่น	จำนวน	ร้อยละ
แยกครอบครัว	35	37.63
ขนาดของที่ดิน/ขนาดของบ้านเดิมแคบเกินไป	22	23.66
อื่นๆ	36	38.71
รวม	93	100

จากตารางที่ 5.8 พบว่าสาเหตุที่ย้ายมาจากที่อื่นของครัวเรือนคือ สาเหตุอื่นๆ ได้แก่ การถูกไล่ที่ ไกลจากโรงเรียนของบุตรหลาน ที่อยู่เดิมน้ำท่วม คิดเป็นร้อยละ 38.71 รองลงมาคือ แยกครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 37.63 และขนาดของที่ดิน/ขนาดของบ้านที่อยู่เดิมมีลักษณะคับแคบเกินไป คิดเป็นร้อยละ 23.66

ตารางที่ 5.9 แสดงระยะเวลาของครัวเรือนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเขตสายไหม

	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 ปี	150	37.5
11-20 ปี	75	18.75
21 - 30 ปี	14	3.5
31 - 40 ปี	17	4.25
41 - 50 ปี	51	12.75
51 ปีขึ้นไป	93	23.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 5.9 พบว่าส่วนใหญ่ครัวเรือนอาศัยอยู่ในเขตสายไหมเป็นระยะเวลาที่ต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ อยู่ในช่วง 51 ปีขึ้นไป และระยะเวลา 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.25 และ 18.75 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ระยะเวลาของครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตสายไหมต่ำกว่า 10 ปีถึง 20 ปีมากที่สุด ซึ่งเป็นครัวเรือนที่เพิ่งเข้ามาตั้งรากฐานใหม่ในเขตสายไหม

ตารางที่ 5.10 แสดงการมีที่ดินในเขตสายไหม

	เมื่อ 11-20ปี ก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เช่า	40	16.00	28	7.00
เป็นเจ้าของ	210	84.00	372	93.00
รวม	250	100	400	100

จากตารางที่ 5.10 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อนครัวเรือนในเขตสายไหมมีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.00 และมีเพียงร้อยละ 16.00 เท่านั้นที่เช่ากรรมสิทธิ์ที่ดินในเขตสายไหม สำหรับในปัจจุบันครัวเรือนในเขตสายไหมมีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเองคิดเป็นร้อยละ 93 มีเพียงร้อยละ 7 เท่านั้นที่เช่าที่ดินในเขตสายไหม เห็นได้ว่า เมื่อ 11-20 ปีก่อนและในปัจจุบันครัวเรือนส่วนใหญ่ในเขตสายไหมจะเป็นเจ้าของที่ดินมากกว่าการเช่าที่ดินของผู้อื่น และในปัจจุบันมีจำนวนมากขึ้นในการถือครองที่ดินที่เป็นของตนเอง

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.11 แสดงจำนวนเนื้อที่ดินที่เช่าและเป็นเจ้าของในเขตสายไหม

	20 ตารางวา		21-40 ตารางวา		41-60 ตร.วา		61-80 ตารางวา		81 ตร.วาขึ้นไป		10 ไร่		11-20 ไร่		21-30 ไร่		31-40 ไร่		51 ไร่ขึ้นไป		รวม
	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	
เมื่อ 11-20 ปี ก่อน	3	43	1	34	1	37	0	6	0	7	12	29	12	31	10	14	1	5	0	3	250
ร้อยละ	1.20	17.20	0.40	13.60	0.40	14.80	0.00	2.40	0.00	2.80	4.80	11.60	4.80	12.40	4.00	5.60	0.40	2.00	0.00	1.20	100
ปัจจุบัน	2	103	2	84	0	79	0	21	0	13	11	34	8	22	4	10	1	6	0	0	400
ร้อยละ	0.50	25.75	0.50	21.00	0.00	19.75	0.00	5.25	0.00	3.25	2.75	8.50	2.00	5.50	1.00	2.50	0.25	1.50	0.00	0.00	100

จากตารางที่ 5.11 พบว่าเมื่อ 11-20 ปี ก่อน ครั้วเรือนเช่าเนื้อที่ 11-20 ไร่ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.80 รองลงมคือ ต่ำกว่า 10 ไร่ และ 21-30 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.40 และ 4.00 ตามลำดับ ส่วนในปัจจุบันครั้วเรือนได้เช่าเนื้อที่ที่ดินต่ำกว่า 10 ไร่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.80 รองลงมาคือ 11-20 ไร่ และ 21-30 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.20 และ 1.60 ตามลำดับ สำหรับการเป็นเจ้าของที่ดินเมื่อ 11-20 ปี ก่อน ครั้วเรือนส่วนใหญ่เป็นเจ้าของเนื้อที่ต่ำกว่า 20 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 17.20 รองลงมาคือ 41-60 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 14.80 และ 13.60 ตามลำดับ ส่วนในปัจจุบันครั้วเรือนส่วนใหญ่ยังคงมีเนื้อที่ที่ดินที่เป็นเจ้าของต่ำกว่า 20 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 25.75 รองลงมาคือ 21-40 ตารางวาและ 41-60 ตารางวาคิดเป็นร้อยละ 21.00 และ 19.75 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ในลักษณะการเช่าที่ดินของครั้วเรือนในเขตสายไหมส่วนใหญ่จะเช่าในเนื้อที่ตั้งแต่ 1-30 ไร่ เพื่อทำเกษตรกรรม แต่ในปัจจุบันการเช่าที่ดินเพื่อทำการเกษตรได้มีจำนวนลดลง เนื่องจากเจ้าของที่ดินได้นำที่ดินไปขายให้กับผู้อื่น ทำให้เกษตรกรไม่สามารถเช่าที่ดินต่อไปได้ นอกจากนี้มีเกษตรกรบางส่วนเลิกเช่าที่ดิน และได้เปลี่ยนการประกอบอาชีพไปประกอบอาชีพอื่นแทน สำหรับการเป็นเจ้าของที่ดินนั้นส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยมากกว่าจะเป็นเจ้าของที่ดินเพื่อทำการเกษตร ในการเป็นเจ้าของที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะมีเนื้อที่ต่ำกว่า 20 ตารางวาและ 21-60 ตารางวา ส่วนการเป็นเจ้าของที่ดินเพื่อทำการเกษตรเมื่อ 11-20 ปี ก่อนและในปัจจุบันส่วนใหญ่ยังคงเป็นเจ้าของเนื้อที่ ตั้งแต่ 1-30 ไร่ และเพื่อที่อยู่อาศัยมีมากกว่าการเป็นเจ้าของ

ที่ดินเพื่อการเกษตรและในปัจจุบันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต ส่วนการเป็นเจ้าของที่ดินเพื่อการเกษตรในปัจจุบันมีจำนวนลดลง เนื่องจากได้ขายที่ดินของตนเองให้กับผู้อื่น

ตารางที่ 5.12 แสดงของประเภทของการใช้ที่ดิน

	เกษตรกรรม		ที่อยู่อาศัย		รวม
	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	
เมื่อ 11-20 ปี ก่อน	35	81	5	129	250
ร้อยละ	14.00	32.40	2.00	51.60	100
ปัจจุบัน	22	72	6	300	400
ร้อยละ	5.50	18.00	1.50	75.00	100

จากตารางที่ 5.12 พบว่าเมื่อ 11-20 ปี ก่อน ครึ่งเรือนได้เช่าที่ดินเพื่อการเกษตรมากกว่าเพื่ออยู่อาศัย โดยคิดเป็นร้อยละ 14.00 ส่วนในปัจจุบันการเช่าที่ดินได้มีจำนวนลดลง คิดเป็นร้อยละ 5.50 สำหรับการเป็นเจ้าของที่ดิน เมื่อ 11-20 ปี ก่อนนั้น ใช้ที่ดินเพื่ออยู่อาศัยมากกว่าการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 32.40 และในปัจจุบันใช้ที่ดินเพื่ออยู่อาศัยเพิ่มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 75 แต่การเป็นเจ้าของที่ดินเพื่อการเกษตรมีจำนวนลดลง โดยเมื่อ 11-20 ปี ก่อน มีจำนวน 32.40 ส่วนในปัจจุบันมีจำนวนเหลือเพียงร้อยละ 18.00 เท่านั้น

ในการเช่าที่ดินจะเช่าเพื่อเกษตรมากกว่าที่อยู่อาศัย แต่แนวโน้มจะมีจำนวนลดลง เนื่องจากเจ้าของที่ดินได้นำที่ดินไปขายให้กับผู้อื่นทำให้เกษตรกรไม่สามารถเช่าที่ดินต่อไปได้ และอีกสาเหตุหนึ่งคือ เนื่องจากผู้เช่าเองเลิกเช่าที่ดิน และมีบางส่วนไปซื้อที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและหันไปประกอบอาชีพอื่นแทน สำหรับการเป็นเจ้าของที่ดินจะเป็นเจ้าของที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยมากกว่าเพื่อการเกษตรและในปัจจุบันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต แต่การเป็นเจ้าของที่ดินเพื่อการเกษตรในปัจจุบันมีจำนวนลดลง เนื่องจากได้ขายที่ดินของตนเองให้กับผู้อื่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.13 แสดงปัญหาสิ่งแวดล้อม

ปัญหา	เมื่อ 11-20ปี ก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	250	100.00	186	46.50
อากาศ	0	0.00	81	20.25
น้ำเสีย	0	0.00	46	11.50
ขยะ	0	0.00	33	8.25
เสียง	0	0.00	54	13.50
รวม	250	100	400	100

จากตารางที่ 5.13 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อน ไม่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่ปัจจุบันประชากรตัวอย่างมีความเห็นว่าไม่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมคิดเป็นร้อยละ 46.50 และมีปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น โดยมลพิษทางอากาศ คิดเป็นร้อยละ 20.25 มลพิษทางเสียง น้ำเสีย และขยะ คิดเป็นร้อยละ 13.50, 11.50 และ 8.25 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.2 ครั้วเรือนเกษตรกรรม

จากการสอบถามโดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือ สุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ พบว่ามีหัวหน้าครั้วเรือนภาคเกษตรจำนวน 116 ราย ผู้วิจัยจำแนกนำเสนอเป็นตารางจำนวนและร้อยละดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.14 แสดงจำนวนสมาชิกในครั้วเรือนเกษตรกรรม

จำนวนสมาชิกในครั้วเรือน	จำนวน	ร้อยละ
3	1	0.86
4	26	22.41
5	36	31.03
6	34	29.31
7	14	12.07
8	3	2.59
10	1	0.86
11	1	0.86
รวม	116	100

จากตารางที่ 5.14 พบว่าครั้วเรือนเกษตรกรรมส่วนใหญ่มีสมาชิก 5 คน และ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 31.03 และ 29.31 ตามลำดับ รองลงมา มีสมาชิก 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22.41 ครั้วเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 10-11 คน มีเพียงร้อยละ 0.86 จะเห็นได้ว่าครั้วเรือนเกษตรส่วนใหญ่มีขนาดของครั้วเรือนเล็กถึง นั้นคือมีจำนวนสมาชิกในครั้วเรือนเกษตรกรรม 4 ถึง 5 คน

ตารางที่ 5.15 แสดงรายได้ครั้วเรือนต่อเดือนของครั้วเรือนเกษตรกรรม

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	8	6.90
10,001 - 20,000 บาท	27	23.28
20,001 - 30,000 บาท	51	43.97
30,001 - 40,000 บาท	23	19.83
40,001 - 50,000 บาท	7	6.03
รวม	116	100

จากตารางที่ 5.15 พบว่ารายได้ครั้วเรือนเกษตรส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 20,001 ถึง 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.97 รองลงมาคือ มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001

ถึง 20,000 บาท และมีรายได้อยู่ในช่วง 30,001 ถึง 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.28 และ 19.83 ตามลำดับ มีเพียงร้อยละ 6.03 ที่มีรายได้ 40,001 ถึง 50,000 บาทต่อครัวเรือน

ตารางที่ 5.16 แสดงช่วงอายุของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
21-30 ปี	0	0
31-40 ปี	4	3.45
41-50 ปี	37	31.90
51-60 ปี	55	47.41
สูงกว่า 61 ปี	20	17.24
รวม	116	100

จากตารางที่ 5.16 พบว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.41 รองลงมาคือ อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.90 และช่วงอายุสูงกว่า 61 ปี มีเพียงร้อยละ 17.24 เห็นได้ว่า หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41-60 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยกลางคน

ตารางที่ 5.17 แสดงวุฒิการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	55	47.41
มัธยมศึกษา	39	33.62
อนุปริญญา	11	9.48
ปริญญาตรี	11	9.48
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0
ไม่มีการศึกษา	0	0
รวม	116	100

จากตารางที่ 5.17 พบว่าหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรมีวุฒิการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 47.41 และ ร้อยละ 33.62 ตามลำดับ ระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 9.48 เท่ากัน

ตารางที่ 5.18 แสดงระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตสายไหมของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

ระยะเวลาที่อยู่	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 ปี	0	0
11 - 20 ปี	0	0
21 - 30 ปี	2	1.72
31 - 40 ปี	2	1.72
41 - 50 ปี	39	33.62
51 ปีขึ้นไป	73	62.93
รวม	116	100

จากตารางที่ 5.18 พบว่าครัวเรือนเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในเขตสายไหมส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 62.93 รองลงมาคือ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.62 และมีเพียงร้อยละ 3.44 ที่อยู่ในเขตสายไหม 21-40 ปี จะเห็นได้ว่า ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตสายไหมตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นชุมชนดั้งเดิมที่ได้สร้างหลักแหล่งอยู่ในเขตสายไหมมานานและได้ทำอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.19 แสดงจำนวนเนื้อที่ดินที่เช่าและเป็นเจ้าของในเขตสายไหม

	20 ตารางวา		21-40 ตารางวา		41-60 ตารางวา		61-80 ตารางวา		81 ตารางวาขึ้นไป		10 ไร่		11-20 ไร่		21-30 ไร่		31-40 ไร่		51 ไร่ขึ้นไป		รวม
	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	
เมื่อ 11-20 ปี ก่อน	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	11	29	12	30	10	14	1	4	0	3	116
ร้อยละ	0.00	0.86	0.86	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	9.48	25.00	10.34	25.86	8.62	12.07	0.86	3.45	0.00	2.59	100
ปัจจุบัน	0	3	1	9	0	7	0	1	0	1	10	34	8	22	4	10	1	5	0	0	116
ร้อยละ	0.00	2.59	0.86	7.76	0.00	6.03	0.00	0.86	0.00	0.86	8.62	29.31	6.90	18.97	3.45	8.62	0.86	4.31	0.00	0.00	100

จากตารางที่ 5.19 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อน ครึ่งเรือนเกษตรกรเช่าที่ดินในเนื้อที่ 11-20 ไร่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.34 รองลงมาคือเนื้อที่ต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.48 ส่วนในปัจจุบันครึ่งเรือนเกษตรกรได้เช่าเนื้อที่ต่ำกว่า 10 ไร่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.62 รองลงมาคือ 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.9

สำหรับการเป็นเจ้าของที่ดินของครึ่งเรือนเกษตรกร เมื่อ 11-20 ปีก่อน ครึ่งเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเจ้าของในเนื้อที่ 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.86 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25 และในปัจจุบันครึ่งเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดินในเนื้อที่ต่ำกว่า 10 ไร่คิดเป็นร้อยละ 29.31 รองมาคือ มีเนื้อที่ 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.97

จะเห็นได้ว่า ใน 11-20 ปีก่อนครึ่งเรือนเกษตรกรในเขตสายไหมส่วนใหญ่จะเช่าที่ดินในเนื้อที่ตั้งแต่ 1-30 ไร่ เพื่อทำเกษตรกรรม แต่ในปัจจุบันการเช่าที่ดินมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากเจ้าของที่ดินได้นำที่ดินไปขายให้กับผู้อื่นทำให้เกษตรกรไม่สามารถเช่าที่ดินต่อไปได้ และอีกสาเหตุหนึ่งคือ เนื่องมาจากครัวเรือนเกษตรกรเลิกทำเกษตรกรรมเองจึงเลิกเช่าที่ดิน และมีบางส่วนไปซื้อที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยแทนและได้เปลี่ยนอาชีพจากอาชีพเกษตรกรรมไปประกอบอาชีพอื่น สำหรับในอดีตการเป็นเจ้าของที่ดินนั้นส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าของที่ดินเพื่อการค้าการใช้ที่ดินได้มีการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม

มีจำนวนลดลง โดยได้ขายที่ดินให้ผู้อื่น เพื่อทำเป็นที่อยู่อาศัยในรูปของหมู่บ้านจัดสรรเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเกิดขึ้นตามถนนสายสำคัญต่างๆ ในเขตสายใหม่

ตารางที่ 5.20 แสดงปัญหาสิ่งแวดล้อม

ปัญหาสิ่งแวดล้อม	เมื่อ 11-20ปี ก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	116	100	35	30.17
อากาศ	0	0	36	31.03
น้ำเสีย	0	0	23	19.83
ขยะ	0	0	7	6.03
เสียง	0	0	15	12.93
รวม	116	100	116	100

จากตารางที่ 5.20 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อน ครั้วเรือนเกษตรมีความเห็นในพื้นที่เขตสายใหม่ไม่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่ในปัจจุบันครั้วเรือนเกษตรเห็นว่ามีปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นในพื้นที่เขตสายใหม่ โดยปัญหาสิ่งแวดล้อมที่พบมากที่สุดคือ ปัญหามลพิษทางอากาศ คิดเป็นร้อยละ 31.03 รองลงมาคือ ปัญหาน้ำเสีย คิดเป็นร้อยละ 19.83 และเสียง คิดเป็นร้อยละ 12.93 ตลอดจนขยะคิดเป็นร้อยละ 6.03 จะเห็นได้ว่า เมื่อ 11-20 ปีก่อน ไม่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตสายใหม่ แต่ในปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมได้เกิดขึ้น

ตารางที่ 5.21 แสดงการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนของครั้วเรือนเกษตรกร

สังกัดโรงเรียน	โรงเรียนระดับประถม		โรงเรียนระดับมัธยม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ร.ร. เอกชน	30	26.09	6	6.25
ร.ร. สังกัดกรมสามัญ	0	0	81	84.38
ร.ร. สังกัดกทม.	73	63.48	0	0
ร.ร. สังกัดประถมศึกษา	6	5.22	0	0
ร.ร. สาธิต	6	5.22	9	9.38
รวม	115	100	96	100

จากตารางที่ 5.21 พบว่าครั้วเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่ได้ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนระดับประถมในสังกัดกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 63.48 รองลงมาคือโรงเรียนเอกชน คิดเป็น

ร้อยละ 26.09 สำหรับโรงเรียนระดับมัธยมนั้นครัวเรือนเกษตรกรรมส่วนใหญ่ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนสังกัดกรมสามัญ คิดเป็นร้อยละ 84.38 รองลงมาคือ โรงเรียนสาธิต คิดเป็นร้อยละ 9.38

แสดงว่า ครัวเรือนเกษตรกรรมส่วนใหญ่ได้ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนระดับประถมในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งโรงเรียนที่ครัวเรือนส่งบุตรหลานเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจะอยู่ในพื้นที่เขตสายไหมทั้งหมด เนื่องจากค่าเล่าเรียนที่ถูกและการเดินทางสะดวก สำหรับการส่งบุตรหลานไปเรียนในระดับมัธยมนั้น ส่วนใหญ่ส่งไปเรียนยังโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งในพื้นที่เขตสายไหมมีเพียง 1 โรงเรียนเท่านั้น คือ โรงเรียนฤทธิยวรรณาลัย ซึ่งไม่เพียงพอกับความต้องการ จึงมีบางรายต้องเดินทางออกไปเรียนโรงเรียนนอกพื้นที่เขตสายไหม

ตารางที่ 5.22 แสดงสถานที่ที่นิยมไปซื้อของจำพวกอาหารของครัวเรือนเกษตรกรรม

สถานที่	เมื่อ 11-20 ปี ก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตลาด	116	100	112	96.55
ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาเก็ต	0	0	28	24.14
อื่นๆ	0	0	22	18.97

จากตารางที่ 5.22 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อนและในปัจจุบันครัวเรือนเกษตรกรรมนิยมไปซื้อของจำพวกอาหารที่ตลาด ได้แก่ ตลาดย่านสะพานใหม่ แต่ในปัจจุบันครัวเรือนเกษตรซื้อของจำพวกอาหารที่ตลาดมีจำนวนลดลง คิดเป็นร้อยละ 96.55 และครัวเรือนเกษตรได้หันไปซื้อของจำพวกอาหารที่ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาเก็ตมากขึ้น เช่น โลตัสหลักสี่ บิ๊กซีสะพานใหม่ ท็อปซูเปอร์มาเก็ต ฯลฯ แสดงให้เห็นว่าวิถีชีวิตของครัวเรือนเกษตร เกี่ยวกับการซื้อของจำพวกอาหารยังเปลี่ยนแปลงน้อยมาก

ตารางที่ 5.23 แสดงสถานที่ที่นิยมไปซื้อสิ่งของเครื่องใช้(อุปโภค)ของครัวเรือนเกษตรกรรม

สถานที่	เมื่อ 11-20 ปี ก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตลาด	115	99.14	88	75.86
ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาเก็ต	4	3.45	66	56.90
อื่นๆ	9	7.76	26	22.41

จากตารางที่ 5.23 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อน ครัวเรือนเกษตรกรรมนิยมไปซื้อสิ่งของเครื่องใช้ (อุปโภค) ที่ตลาดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 99.14 ได้แก่ ตลาดย่านสะพานใหม่ และปัจจุบันครัวเรือนเกษตรกรรมยังคงนิยมไปซื้อสิ่งของเครื่องใช้ (อุปโภค) ที่ตลาดมากที่สุดแต่มีจำนวนลดลง

คิดเป็นร้อยละ 75.86 และที่สังเกตเห็นได้คือ คริวเรือนเกษตรกรให้ความนิยมไปซื้อสิ่งของเครื่องใช้ (อุปโภค) ที่ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาเก็ตมากขึ้นกว่าในอดีต โดยคิดเป็นร้อยละ 56.90 เช่น โลตัสหลักสี่ บิ๊กซีสะพานใหม่ เซ็นทรัลรามอินทรา คาร์ฟูร์ รามอินทรา กม.4 ฯลฯ แสดงให้เห็นว่า คริวเรือนเกษตรกรได้เปลี่ยนวิถีชีวิตเข้าสู่ความทันสมัยมากขึ้นในการซื้อสิ่งของเครื่องใช้ (อุปโภค) จากการที่เคยซื้อที่ตลาดมาซื้อที่ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาเก็ตเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากที่ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาเก็ตมีสินค้าให้เลือกที่หลากหลาย และค่อนข้างจะมีคุณภาพ ประกอบกับการเดินทางไปยังห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาเก็ตมีความสะดวกสบายมากขึ้น

ตารางที่ 5.24 แสดงสถานที่ที่นิยมไปซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยของคริวเรือนเกษตรกร

สถานที่	เมื่อ 11-20 ปี ก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตลาด	116	100	67	57.76
ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาเก็ต	9	7.76	92	79.31
อื่นๆ	1	0.86	1	0.86

จากตารางที่ 5.24 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อน สถานที่ที่คริวเรือนเกษตรกรนิยมไปซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยมากที่สุด คือ ที่ตลาด ได้แก่ ตลาดย่านสะพานใหม่ คิดเป็นร้อยละ 100 แต่ปัจจุบันคริวเรือนเกษตรกรได้เปลี่ยนไปซื้อสินค้าที่ไม่จำเป็นที่ห้างสรรพสินค้ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.31 เช่น โลตัสหลักสี่ บิ๊กซีสะพานใหม่ เซ็นทรัลรามอินทรา ฯลฯ แสดงให้เห็นว่า เมื่อ 11-20 ปีก่อน คริวเรือนเกษตรกรนิยมไปซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยที่ตลาดมากที่สุด แต่ปัจจุบันคริวเรือนเกษตรกรนิยมซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยที่ห้างสรรพสินค้ามีแนวโน้มมากขึ้น เนื่องจากสินค้าฟุ่มเฟือยที่ห้างสรรพสินค้ามีความหลากหลาย มีสินค้าให้เลือกมากกว่าที่ตลาด มีการบริการที่ดีกว่า และที่สำคัญการเดินทางสะดวกมากขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.25 แสดงสถานพยาบาลที่เข้ารับการรักษาเมื่อเจ็บป่วยของครัวเรือนเกษตรกร

สถานพยาบาล	เมื่อ 11-20 ปีก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รพ.รัฐบาล	115	99.14	79	68.10
ศูนย์บริการสาธารณสุข	93	80.17	5	4.31
รพ.เอกชน	0	0.00	44	37.93
คลินิก	0	0.00	104	89.66

จากตารางที่ 5.25 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อนครัวเรือนเกษตรกรจะเข้ารับการรักษาที่สถานพยาบาลที่เป็นโรงพยาบาลของรัฐบาลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 99.14 ได้แก่ โรงพยาบาลภูมิพล รองลงมาคือ ศูนย์บริการสาธารณสุข ในเขตสายไหมมี 2 แห่งคือ ศูนย์บริการสาธารณสุข 61 และศูนย์บริการสาธารณสุข 24 และในปัจจุบันครัวเรือนเกษตรได้หันไปใช้บริการที่คลินิกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.66 เนื่องจากการบริการที่ดีและรวดเร็ว รองลงมาคือ โรงพยาบาลของรัฐบาล และโรงพยาบาลของเอกชน เช่น โรงพยาบาลสายไหม โรงพยาบาลเมโย โรงพยาบาลวิภาวดี ฯลฯ

แสดงให้เห็นว่า เมื่อ 11-20 ปีก่อน ครัวเรือนเกษตรกร เมื่อเจ็บป่วยจะเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลของรัฐบาลและศูนย์บริการสาธารณสุขเป็นส่วนใหญ่ แต่ในปัจจุบันเมื่อเจ็บป่วยจะเข้ารับการรักษาที่คลินิกเป็นส่วนใหญ่ และรองลงมาคือโรงพยาบาลของเอกชน เนื่องจากมีการให้บริการที่ดี รวดเร็ว ทำให้เกิดความพอใจมากกว่าโรงพยาบาลรัฐบาลและศูนย์บริการสาธารณสุข จึงทำให้หลายๆ ครัวเรือนนิยมไปใช้บริการเมื่อเจ็บป่วย ประกอบกับปัจจุบันในสถานพยาบาลมีจำนวนเพิ่มขึ้นมา ทำให้มีทางเลือกในการที่จะเข้ารับการรักษาพยาบาล โดยเฉพาะคลินิกที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในพื้นที่เขตสายไหม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.26 แสดงสถานที่ที่ครัวเรือนเกษตรกรพาบุตรหลานไปเล่น

สถานที่	เมื่อ 11-20 ปีก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สวนสาธารณะ/ลานกีฬา	1	0.86	13	11.21
ลานวัด	16	13.79	4	3.45
ทุ่งนา	97	83.62	26	22.41
ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ต	0	0.00	29	25.00
สนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน	0	0.00	2	1.72

จากตารางที่ 5.26 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อน ครัวเรือนเกษตรกร นิยมพาบุตรหลานไปเล่นที่ทุ่งนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.62 รองลงมาคือที่ลานวัด คิดเป็นร้อยละ 13.79 และในปัจจุบัน ความทันสมัยในเข้ามามากขึ้นทำให้ครัวเรือนได้เปลี่ยนความนิยมสถานที่ที่พาบุตรหลานไปเล่น โดยได้พาไปเล่นที่ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาคือ ที่ทุ่งนาและสวนสาธารณะหรือลานกีฬา ซึ่งสวนสาธารณะและลานกีฬาในพื้นที่เขตสายไหมไม่เป็น ถ้ามีจะเป็นอยู่หน่วยงานราชการหรือตามโรงเรียน

แสดงให้เห็นว่า เมื่อ 11-20 ปีก่อนครัวเรือนเกษตรกรนิยมพาบุตรหลานไปเล่นที่ทุ่งนา เนื่องจากบริเวณบ้านกับทุ่งนาคือบริเวณเดียวกัน ทำให้บุตรหลานสามารถวิ่งเล่นได้ โดยไม่ต้องเดินทางไปเล่นที่อื่น แต่ปัจจุบันครัวเรือนเกษตรกรได้เปลี่ยนวิถีชีวิตในการพาบุตรหลานไปสถานที่เล่น โดยพาไปที่ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ตมากที่สุด เนื่องจากห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ต มีเครื่องเล่นที่หลากหลายที่สามารถดึงดูดบุตรหลานให้ไปเล่น และนอกจากนี้ผู้ใหญ่ในครัวเรือนได้ถือโอกาสไปพักผ่อน ผ่อนคลาย แต่ยังมีบางส่วนที่ยังคงพาไปเล่นที่ทุ่งนาซึ่งเป็นอันดับรองลงมาและมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากบรรยากาศได้เปลี่ยนแปลง อากาศที่ร้อนมากขึ้น สิ่งแวดล้อมที่แย่ลง บึงน้ำแห้งขอด เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.27 แสดงสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของครัวเรือนเกษตรกร

สถานที่	เมื่อ 11-20 ปีก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สวนสาธารณะหรือลานกีฬา	4	3.45	33	28.45
ลานวัด	33	28.45	13	11.21
ทุ่งนา	116	100	82	70.69
ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ต	0	0	77	66.38
สโมสรของหมู่บ้าน	0	0	0	0.00
ต่างจังหวัด	6	5.17	40	34.48

จากตารางที่ 5.27 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อน ครัวเรือนเกษตรกรนิยมไปพักผ่อนหย่อนใจที่ทุ่งนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือลานวัด คิดเป็นร้อยละ 28.45 สำหรับปัจจุบัน ครัวเรือนเกษตรกรยังคงมีวิถีชีวิตแบบเดิมคือยังคงไปพักผ่อนหย่อนใจที่ทุ่งนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.69 แต่มีจำนวนลดลง และมีบางกลุ่มได้ไปพักผ่อนหย่อนใจที่ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ต คิดเป็นร้อยละ 66.38 แสดงให้เห็นว่า เมื่อ 11-20 ปีก่อน ครัวเรือนเกษตรกรนิยมไปพักผ่อนที่ทุ่งนามากที่สุด รองลงมาคือ ลานวัด สำหรับในปัจจุบันครัวเรือนเกษตรกรให้ความนิยมในการไปพักผ่อนหย่อนใจที่ทุ่งนามากที่สุดแต่มีแนวโน้มที่ลดลง แต่การไปพักผ่อนหย่อนใจที่ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ตของครัวเรือนเกษตรกรได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นซึ่งในอดีตการเดินทางไปห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ต ไม่สะดวกเหมือนกับการเดินทางในปัจจุบัน และจำนวนห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ต ที่มีมากขึ้นเพื่อสนองต่อความต้องการของประชากรที่เพิ่มขึ้น และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการเดินทางที่สะดวก รวดเร็ว ทำให้ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 5.28 แสดงสถานที่ที่ครัวเรือนเกษตรกรประกอบกิจกรรมทางศาสนา

สถานที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนา	เมื่อ 11-20 ปีก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วัดในพื้นที่เขตสายไหม	88	75.86	108	93.10
วัดนอกพื้นที่เขตสายไหม	28	24.14	8	6.90
รวม	116	100	116	100

จากตารางที่ 5.28 พบว่าส่วนใหญ่ครัวเรือนเกษตรกรทั้งในอดีตและปัจจุบัน ประกอบกิจกรรมทางศาสนาในวัดในพื้นที่เขตสายไหม โดยในอดีตมีร้อยละ 75.86 ส่วนปัจจุบันได้เพิ่มเป็นร้อยละ 93.10 สำหรับในอดีตการไปประกอบกิจกรรมทางศาสนาที่วัดนอกเขตพื้นที่สายไหม คิดเป็นร้อยละ 24.14 ปัจจุบันลดลงเหลือร้อยละ 6.90 แสดงว่าในการประกอบกิจกรรมทาง

ศาสนาของครัวเรือนเกษตรกรรมไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่วัดในเขตสายไหมเป็นส่วนใหญ่และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากวัดในเขตสายไหมสามารถรองรับประชากรในเขตสายไหมในระดับหนึ่ง และประชากรสามารถเดินทางมาประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้สะดวกรวดเร็ว ไม่ต้องเดินไกลออกนอกพื้นที่ วัดในพื้นที่ เช่น วัดออเงิน วัดหนองใหญ่ วัดพรพระร่วงประสิทธิ์ ฯลฯ ส่วนวัดนอกพื้นที่ที่กลุ่มตัวอย่างได้ไปประกอบพิธีกรรม เช่น วัดพระศรีมหาธาตุ บางเขต วัดชลประทาน ฯลฯ

ตารางที่ 5.29 แสดงการเข้าร่วมกิจกรรมหรือประเพณีของครัวเรือนเกษตรกรในเขตสายไหม

การเข้ากิจกรรม/ประเพณี	เมื่อ 11-20 ปีก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทำบุญตักบาตร	89	76.72	107	92.24
สงกรานต์	26	22.41	9	7.76
ลอยกระทง	23	19.83	14	12.07
การแข่งขันเรือพาย	5	4.31	4	3.45
งานวัด	38	32.76	8	6.90
ลงแขกเกี่ยวข้าว (เอาแรง)	110	94.83	16	13.79
ลงแขกเกี่ยวข้าว (จ้าง)	0	0	54	46.55
ประชุมกับทางเขต	0	0	17	14.66
กรรมการเลือกตั้ง	0	0	4	3.45
อาสาสมัครสาธารณสุข	0	0	6	5.17
เฝ้าระวังยาเสพติด	0	0	8	6.90
งานวันเด็ก	0	0	5	4.31
ประชุมชุมชน/หมู่บ้าน	2	1.72	5	4.31

จากตารางที่ 5.29 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อน ครัวเรือนเกษตรกรได้เข้าร่วมประเพณีการลงแขกเกี่ยวข้าว (เอาแรง) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.83 แต่ปัจจุบันกลับมีจำนวนลดลงอย่างมากเหลือเพียง ร้อยละ 13.79 สิ่งที่น่าสนใจคือ เมื่อ 11-20 ปีก่อนของครัวเรือนเกษตรไม่มีกรจ้างในการลงแขกเกี่ยวข้าวแต่ปัจจุบันกลับมีการว่าจ้างเป็นจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 46.55 สำหรับการทำบุญตักบาตรนั้นทั้งในอดีตและปัจจุบันยังคงมีครัวเรือนนิยมไปทำบุญตักบาตรเป็นจำนวนมาก จากเดิมร้อยละ 76.72 เป็นร้อยละ 92.24 และในปัจจุบันครัวเรือนเกษตรกรได้ตื่นตัวเข้าร่วม

กิจกรรมทางการของเขตมากขึ้นนั่นคือ การประชุมกับทางเขต กรรมการเลือกตั้ง อาสาสมัคร สาธารณสุข การเฝ้าระวังยาเสพติด และงานวันเด็ก ซึ่งในอดีตไม่มีการเข้าร่วมแต่อย่างใด

ตารางที่ 5.30 แสดงการเดินทางของครัวเรือนเกษตร

	เมื่อ 11-20 ปีก่อน						ปัจจุบัน					
	ทำงาน		โรงเรียน		ประกอบธุรกิจอื่นๆ		ทำงาน		โรงเรียน		ประกอบธุรกิจอื่นๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เดินเท้า	105	90.52	5	4.31	0	0.00	39	33.62	0	0.00	0	0.00
ทางน้ำ	1	0.86	0	0.00	29	25.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ทางรถยนต์	5	4.31	1	0.86	7	6.03	69	59.48	36	31.03	99	85.34
รถขนส่งสาธารณะ	5	4.31	94	81.03	80	68.97	8	6.90	58	50.00	17	14.66
รวม	116	100	100	100.00	116	100.00	116	100.00	94	100.00	116	100.00

จากตารางที่ 5.30 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อน ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่เดินทางไปทำงาน โดยทางเท้าคิดเป็นร้อยละ 90.52 รองลงมาคือเดินทางโดยรถยนต์และรถขนส่งสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 4.31 การเดินทางไปโรงเรียนของบุตรหลานเดินทางโดยรถขนส่งสาธารณะมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.03 รองลงมาคือ การเดินทางโดยการเดินเท้าคิดเป็นร้อยละ 4.31 และในการเดินทางไปประกอบธุรกิจอื่นๆ เดินทางโดยทางรถขนส่งสาธารณะมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.97 รองลงมาคือ เดินทางโดยทางน้ำ คิดเป็นร้อยละ 25 สำหรับในปัจจุบันการเดินทางไปทำงานโดยทางรถยนต์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.48 รองลงมาคือการเดินทางโดยทางเท้า คิดเป็นร้อยละ 33.62 การเดินทางไปโรงเรียนของบุตรหลาน ส่วนใหญ่เดินทางโดยทางรถขนส่งสาธารณะมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือการเดินทางโดยทางรถยนต์ คิดเป็นร้อยละ 31.03 และการเดินทางไปประกอบธุรกิจอื่นๆ จะเดินทางโดยทางรถยนต์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.34 รองลงมาคือการเดินทางโดยทางรถขนส่งสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 14.66

จะเห็นได้ว่า เมื่อ 11-20 ปีก่อน ครัวเรือนเกษตรกรได้นิยมเดินทางด้วยทางเท้าไปทำงาน ในการเดินทางไปโรงเรียนและไปประกอบธุรกิจอื่นๆ จะเดินทางโดยรถขนส่งสาธารณะ สำหรับในปัจจุบันครัวเรือนเกษตรกรได้เปลี่ยนแปลงการเดินทางจากเดินเท้ามาใช้รถยนต์มากขึ้น ในการเดินทางไปทำงานและไปประกอบธุรกิจอื่นๆ แต่การเดินทางไปโรงเรียนยังคงนิยมให้บุตรหลานเดินทางโดยทางรถขนส่งสาธารณะเหมือนเดิม

การที่ครัวเรือนได้เปลี่ยนแปลงในการเดินทางจากเดิมมาเป็นการเดินทางโดยทางรถยนต์ เป็นส่วนใหญ่นั้น เนื่องจากมีการตัดถนนเพิ่มเติม มีการปรับปรุงซ่อมแซมถนนดีขึ้น เพื่อให้การเดินทางรถยนต์มีความสะดวก คล่องตัวมากขึ้น และถึงจุดหมายปลายทางอย่างรวดเร็ว

ตารางที่ 5.31 แสดงความเกี่ยวข้องของครัวเรือนเกษตรกรต่อครัวเรือนนอกภาค
เกษตรกรรม

ความเกี่ยวข้อง/ความสัมพันธ์	ครัวเรือนเกษตรกร					
	ประจำ		นาน ๆ ครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน	6	5.17	9	7.76	101	87.07
การช่วยเหลือทางการเงิน เช่น การกู้ยืม	0	0.00	3	2.59	113	97.41
การช่วยเหลือในเรื่องการทำงาน	7	6.03	7	6.03	102	87.93
การช่วยเหลือในเรื่องที่อยู่อาศัย	1	0.86	5	4.31	110	94.83
การยืมสิ่งของเครื่องใช้ในการทำกิจกรรม	1	0.86	9	7.76	106	91.38
การติดต่อพูดคุยอย่างเป็นกันเอง	11	9.48	23	19.83	82	70.69
การติดต่อกันอย่างเป็นทางการ	1	0.86	13	11.21	102	87.93
การพูดคุยปรึกษาเรื่องภายในครอบครัว	0	0.00	5	4.31	111	95.69
การพูดคุยปรึกษาเรื่องสุขภาพ	0	0.00	7	6.03	109	93.97
การพูดคุยเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ	12	10.34	19	16.38	85	73.28
การไปเที่ยว ทักทายร่วมกัน	0	0.00	3	2.59	113	97.41
การให้ลูกหลานมาเล่นด้วยกัน	0	0.00	4	3.45	112	96.55
การร่วมพิธีกรรมตามประเพณีวัฒนธรรมทางศาสนาด้วยกัน	5	4.31	14	12.07	97	83.62
การร่วมประเพณีวัฒนธรรมประจำปีร่วมกัน	2	1.72	7	6.03	7	6.03
การทำกิจกรรมสาธารณะร่วมกัน	4	3.45	4	3.45	108	93.10
การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติร่วมกัน	4	3.45	3	2.59	109	93.97
การมีส่วนร่วมในการดูแลสภาพแวดล้อมร่วมกัน	4	3.45	3	2.59	3	2.59
มีการประชุมร่วมกันในกิจกรรมทางการเมือง	3	2.59	14	12.07	99	85.34
การร่วมมือป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	2	1.72	9	7.76	105	90.52
การร่วมมือป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	1	0.86	6	5.17	109	93.97
มีความขัดแย้งกัน เมื่อทำกิจกรรมร่วมกัน	1	0.86	9	7.76	106	91.38
มักสร้างปัญหาหรือความเดือนร้อนให้แก่กัน	11	9.48	20	17.24	85	73.28
ต่างคนต่างอยู่ไม่ยุ่งเกี่ยวซึ่งกัน	103	88.79	8	6.9	5	4.31

จากตารางที่ 5.31 พบว่าครัวเรือนมีความเกี่ยวข้องของครัวเรือนเกษตรและครัวเรือนทั่วไปในด้านต่างๆ กับชุมชนหรือหมู่บ้านจัดสรรอื่นๆ ในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การติดต่อพูดคุยกันอย่างเป็นกันเองและการพูดคุยเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ในลักษณะเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 9.48 และร้อยละ 10.34 นานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.83 และร้อยละ 16.34 ส่วนไม่เคยเลย ส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 70.69 และ 73.28

2. มีการติดต่ออย่างเป็นทางการและการร่วมพิธีกรรมตามประเพณีวัฒนธรรมทางศาสนาด้วยกัน ในลักษณะ"นานๆ ครั้ง" คิดเป็นร้อยละ 11.21 และร้อยละ 12.07 ตามลำดับ ส่วนที่ไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 87.93 และร้อยละ 83.62 ตามลำดับ

3. การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ในลักษณะเป็นประจำและนานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.17 และร้อยละ 7.76 ตามลำดับ ส่วนที่ไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 87.07

4. มีการช่วยเหลือในเรื่องการทำงานและการยืมสิ่งของเครื่องใช้ในการทำกิจกรรม ในลักษณะ"นานๆ ครั้ง" คิดเป็นร้อยละ 6.03 และ 7.76 ตามลำดับ ส่วนที่ไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 87.93 และร้อยละ 91.83 ตามลำดับ

5. มักสร้างปัญหาหรือความเดือดร้อนให้แก่กัน เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 9.48 นานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.24 และไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 73.28

6. มีความขัดแย้งกันเมื่อทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งเกิดในลักษณะ"นานๆ ครั้ง" คิดเป็นร้อยละ 7.76 และไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 91.38

7. ต่างคนต่างอยู่ไม่ยุ่งเกี่ยวกัน เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 88.79 นานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.9 และไม่เคยเลยคิดเป็นร้อยละ 4.31

ความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องของครัวเรือนเกษตรกับชุมชนอื่นๆ หรือหมู่บ้านจัดสรรอื่นๆ จากกลุ่มตัวอย่างตอบว่า ส่วนใหญ่ต่างคนต่างอยู่ไม่เกี่ยวข้องกัน แต่ยังคงมีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีการติดต่อพูดคุยกัน ร่วมกิจกรรมประเพณีต่างๆ มีการทำกิจกรรมสาธารณะร่วมกัน การประชุมร่วมกันในกิจกรรมทางการเมือง ร่วมมือป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ฯลฯ ซึ่งมีจำนวนน้อยมาก ที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน

5.3 ครั้วเรือนนอกภาคเกษตรกรรม

จากการแจกแบบสอบถามทั้งหมด 400 ราย พบว่ามีครั้วเรือนนอกภาคเกษตรกรรม จำนวน 284 ราย ซึ่งเป็นครั้วเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตสายไหมไม่นานนักและเป็นครั้วเรือนที่อยู่ในชุมชนใหม่หรือชุมชนหมู่บ้านจัดสรร ผู้วิจัยจำแนกนำเสนอเป็นตารางจำนวนและร้อยละ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.32 แสดงจำนวนสมาชิกในครั้วเรือนนอกภาคเกษตรกรรม

จำนวนครั้วเรือน (คน)	จำนวน	ร้อยละ
2	15	5.28
3	54	19.01
4	109	38.38
5	64	22.54
6	25	8.80
7	10	3.52
8	4	1.41
9	2	0.70
10	1	0.35
11	0	0
รวม	284	100

จากตารางที่ 5.32 พบว่าสมาชิกของครั้วเรือนทั่วไปมีจำนวน 4 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.38 รองลงมาคือมีจำนวน 5 คนและ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 22.54 และ 19.01 ตามลำดับ ครั้วเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 7-10 คน มีเพียงร้อยละ 5.98 จะเห็นได้ว่าครั้วเรือนทั่วไปส่วนใหญ่มีขนาดของครั้วเรือนค่อนข้างเล็ก นั่นคือมีจำนวนสมาชิกในครั้วเรือนเกษตรกรรม 3 ถึง 5 คน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.33 แสดงรายได้ครัวเรือนต่อเดือนของครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรม

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	9	3.17
10,001 - 20,000 บาท	51	17.96
20,001 - 30,000 บาท	89	31.34
30,001 - 40,000 บาท	56	19.72
40,001 - 50,000 บาท	47	16.55
สูงกว่า 50,001 บาทขึ้นไป	32	11.27
รวม	284	100

จากตารางที่ 5.33 พบว่ารายได้ของครัวเรือนทั่วไปส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 20,001 ถึง 30,000 บาท ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 31.34 รองลงมาคือ 30,000 บาท ถึง 40,000 บาท และ 10,001 ถึง 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.72 และ 17.96 ตามลำดับ และครัวเรือนทั่วไปมีรายได้ตั้งแต่ 40,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 27.82 จะเห็นได้ว่า รายได้ของครัวเรือนทั่วไปมีรายได้ปานกลางถึงค่อนข้างสูง

ตารางที่ 5.34 แสดงช่วงอายุของหัวหน้าครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรม

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
21-30 ปี	25	8.80
31-40 ปี	92	32.39
41-50 ปี	96	33.80
51-60 ปี	47	16.55
สูงกว่า 61 ปี	24	8.45
รวม	284	100

จากตารางที่ 5.34 พบว่าอายุของหัวหน้าครัวเรือนทั่วไปส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.80 รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.39 และอายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.55 จะเห็นได้ว่า ครัวเรือนทั่วไปส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-50 ปี

ตารางที่ 5.35 แสดงวุฒิการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรม

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	39	13.73
มัธยมศึกษา	46	16.20
อนุปริญญา	47	16.55
ปริญญาตรี	136	47.89
สูงกว่าปริญญาตรี	14	4.93
ไม่มีการศึกษา	2	0.70
รวม	284	100

จากตารางที่ 5.35 พบว่าวุฒิการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนทั่วไปส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 47.89 รองลงมาคือ ระดับอนุปริญญาและระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 16.55 และ 16.20 ตามลำดับ และมีเพียงร้อยละ 0.70 เท่านั้นที่ไม่มีการศึกษา จะเห็นได้ว่า ครัวเรือนทั่วไปส่วนใหญ่มีการศึกษา

ตารางที่ 5.36 แสดงระยะเวลาของหัวหน้าครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรมที่อาศัยอยู่ในเขตสายไหม

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 ปี	150	52.82
11 - 20 ปี	75	26.41
21 - 30 ปี	12	4.23
31 - 40 ปี	15	5.28
41 - 50 ปี	12	4.23
51 ปีขึ้นไป	20	7.04
รวม	284	100

จากตารางที่ 5.36 พบว่าครัวเรือนทั่วไปส่วนใหญ่อยู่ในเขตสายไหมต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.82 รองลงมาคือ 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.41 และมีเพียงร้อยละ 4.23 เท่านั้นที่อาศัยอยู่ในเขตสายไหมเป็นเวลา 21-30 ปี และ 41-50 ปี จะเห็นได้ว่าครัวเรือนทั่วไปส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตสายไหมต่ำกว่า 20 ปี

ตารางที่ 5.37 แสดงจำนวนเนื้อที่ดินที่เช่าและเป็นเจ้าของในเขตสายไหม

	20 ตารางวา		21-40 ตารางวา		41-60 ตารางวา		61-80 ตารางวา		81 ตารางวาขึ้นไป		11-20 ไร่		31-40 ไร่		รวม
	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	เช่า	เป็นเจ้าของ	
เมื่อ 11-20 ปี ก่อน	3.00	43	1	34	1.	37	0	6	0	7	0	1	0	1	134
ร้อยละ	2.24	32.09	0.75	25.37	0.75	27.61	0.00	4.48	0.00	5.22	0.00	0.75	0.00	0.75	100.00
ปัจจุบัน	2.00	100	2	75	0	72	0	20	0	12	0	0	0	1	284
ร้อยละ	0.70	35.21	0.70	26.41	0.00	25.35	0.00	7.04	0.00	4.23	0.00	0.00	0.00	0.35	100.00

จากตารางที่ 5.37 พบว่าครัวเรือนทั่วไป เมื่อ 11-20 ปี ก่อน ได้เช่าที่ดินในเนื้อที่ต่ำกว่า 20 ตารางวามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.24 และเช่าที่ดินในเนื้อที่

21-40 ตารางวาและ 41-60 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 0.75 และในปัจจุบัน เช่าที่ดินในเนื้อที่ต่ำกว่า 20 ตารางวาและ 21-40 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 0.7

สำหรับการเป็นเจ้าของที่ดินในเขตสายไหม เมื่อ 11-20 ปี ก่อน เป็นเจ้าของในเนื้อที่ต่ำกว่า 20 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 32.09 รองลงมาคือ 41-60 ตารางวา

และ 21-40 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 27.61 และ 25.37 ตามลำดับ และในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดินในเนื้อที่ต่ำกว่า 20 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ

35.21 รองลงมาคือมีเนื้อที่ 21-40 ตารางวาและ 41-60 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 26.41 และ 25.35 ตามลำดับ จะได้ว่า ครัวเรือนทั่วไปนั้น เมื่อก่อนจะเป็นเมื่อ

11-20 ปี ก่อนหรือในปัจจุบัน จะเป็นเจ้าของที่ดินของตนเองมากกว่าการเช่าที่ดิน

ตารางที่ 5.38 แสดงปัญหาสิ่งแวดล้อม

ปัญหาสิ่งแวดล้อม	เมื่อ 11-20ปี ก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	134	100	151	53.17
อากาศ	0	0	45	15.85
น้ำเสีย	0	0	23	8.10
ขยะ	0	0	26	9.15
เสียง	0	0	39	13.73
รวม	134	100	284	100

จากตารางที่ 5.38 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อน ครั้วเรือนทั่วไปมีความเห็นเหมือนกันคือ ไม่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตสายไหม แต่ปัจจุบันครั้วเรือนทั่วไปมีความว่ามีปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตสายไหม โดยครั้วเรือนทั่วไปคิดว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีมากที่สุดคือ อากาศ คิดเป็นร้อยละ 15.85 รองลงมาคือ เสียง คิดเป็นร้อยละ 13.73 และขยะ คิดเป็นร้อยละ 9.15

ตารางที่ 5.39 แสดงการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนของครั้วเรือนนอกภาคเกษตรกรรม

ระดับโรงเรียน	ระดับประถม		ระดับมัธยม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ร.ร. เอกชน	129	58.90	37	24.50
ร.ร. สังกัดกรมสามัญ	0	0	95	62.91
ร.ร. สังกัดททม.	64	29.22	0	0
ร.ร. สังกัดประถมศึกษา	2	0.91	0	0
ร.ร. สาธิต	24	10.96	19	12.58
รวม	219	100	151	100

จากตารางที่ 5.39 พบว่าโรงเรียนในระดับประถม ครั้วเรือนนอกภาคเกษตรกรรมนิยมให้เข้าโรงเรียนเอกชน เช่น โรงเรียนระเปียบศึกษา โรงเรียนวรรณาทิทยา โรงเรียนปราโมชวิทยา โรงเรียนอัสสัมชัญ โรงเรียนเซนต์ฟรังส์ ฯลฯ และโรงเรียนในระดับมัธยมส่วนใหญ่ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนสังกัดกรมสามัญ คิดเป็นร้อยละ 62.91 เช่น โรงเรียนฤทธิยวรรณาลัย โรงเรียนสารวิทยา ฯลฯ รองลงมาคือ โรงเรียนเอกชน คิดเป็นร้อยละ 24.50 และโรงเรียนสาธิต คิดเป็นร้อยละ 12.58 เช่น โรงเรียนสาธิตเกษตร

ตารางที่ 5.40 แสดงสถานที่ที่นิยมไปซื้อของจำพวกอาหารของครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรม

สถานที่	เมื่อ 11-20 ปี ก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตลาด	132	98.51	211	74.30
ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ต	14	10.45	177	62.32
อื่นๆ	9	6.72	56	19.72

จากตารางที่ 5.40 พบว่า เมื่อ 11-20 ปีก่อนกับปัจจุบันครัวเรือนส่วนใหญ่นิยมไปซื้อของจำพวกอาหารที่ตลาดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.51 เช่น ตลาดย่านสะพานใหม่ ส่วนห้างสรรพสินค้าที่เป็นสถานที่ที่ไปซื้อของจำพวกอาหารนั้นในอดีตยังคงไม่เป็นที่นิยมแต่ปัจจุบันกลับความนิยมมากขึ้นจากร้อยละ 10.45 เป็นร้อยละ 62.32 จะเห็นได้ว่า ครัวเรือนทั่วไป ทั้งในอดีตและปัจจุบันยังคงนิยมไปซื้อของจำพวกอาหารที่ตลาด แต่ในปัจจุบันการไปซื้อของจำพวกอาหารที่ตลาดมีจำนวนลดลงและได้เปลี่ยนไปซื้อของจำพวกอาหารที่ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ตมากขึ้น

ตารางที่ 5.41 แสดงสถานที่ที่นิยมไปซื้อสิ่งของเครื่องใช้(อุปโภค)ของครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรม

สถานที่	เมื่อ 11-20 ปี ก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตลาด	115	85.82	70	24.65
ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ต	50	37.31	261	91.90
อื่นๆ	33	24.63	57	20.07

จากตารางที่ 5.41 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อน สถานที่ที่ครัวเรือนนิยมไปซื้อสิ่งของเครื่องใช้(อุปโภค) มากที่สุดคือ ที่ตลาด คิดเป็นร้อยละ 85.82 รองลงมาคือที่ห้างสรรพสินค้า คิดเป็นร้อยละ 37.31 และในปัจจุบันครัวเรือนทั่วไปได้เปลี่ยนพฤติกรรมกรซื้อสิ่งของเครื่องใช้ (อุปโภค) จากตลาดมาซื้อที่ห้างสรรพสินค้าแทน มากถึงร้อยละ 91.90 เนื่องจากสิ่งของเครื่องใช้ (อุปโภค) ที่ห้างสรรพสินค้ามีสินค้าให้เลือกมากกว่าทำให้ครัวเรือนหันไปบริโภคสิ่งของเครื่องใช้จากห้างสรรพสินค้ามากกว่าที่จะไปบริโภคที่ตลาด เช่น เซ็นทรัลรามอินทรา เซ็นทรัลลาดพร้าว โลตัส หลักสี่ ฯลฯ

ตารางที่ 5.42 แสดงสถานที่ที่นิยมไปซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยของครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรม

สถานที่	เมื่อ 11-20 ปี ก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตลาด	102	76.12	29	10.21
ห้างสรรพสินค้า	80	59.70	271	95.42
อื่นๆ	9	6.72	8	2.82

จากตารางที่ 5.42 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อน สถานที่ที่ครัวเรือนนิยมไปซื้อสินค้าที่ไม่จำเป็นมากที่สุดคือ ที่ตลาด คิดเป็นร้อยละ 76.12 รองลงมาคือ ที่ห้างสรรพสินค้า คิดเป็นร้อยละ 59.70 แต่ในปัจจุบันครัวเรือนทั่วไปได้เปลี่ยนไปซื้อสินค้าที่ไม่จำเป็นที่ห้างสรรพสินค้ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.42 เช่น เซ็นทรัลรามอินทรา เซ็นทรัลลาดพร้าว บิ๊กซีสะพานใหม่ ฯลฯ

ตารางที่ 5.43 แสดงสถานพยาบาลที่เข้ารับการรักษา เมื่อเจ็บป่วยของครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรม

	เมื่อ 11-20 ปี ก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รพ.รัฐบาล	111	82.84	81	28.52
ศูนย์บริการสาธารณสุข	52	38.81	14	4.93
รพ.เอกชน	23	17.16	219	77.11
คลินิก	12	8.96	173	60.92

จากตารางที่ 5.43 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อนจะเข้ารับการรักษา ที่โรงพยาบาลของรัฐบาลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.84 เช่น โรงพยาบาลภูมิภพ รองลงมาคือ ที่ศูนย์บริการสาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 38.81 และในปัจจุบันครัวเรือนทั่วไปหันไปใช้บริการที่โรงพยาบาลเอกชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.11 เช่น โรงพยาบาลเมโย โรงพยาบาลสินแพทย์ โรงพยาบาลวิภาวดี ฯลฯ รองลงมาคือ ที่คลินิกและที่โรงพยาบาลของรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 60.92 และ 28.52 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.44 แสดงสถานที่ที่พบบุตรหลานไปเล่นของครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรม

	เมื่อ 11-20 ปีก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สวนสาธารณะ/ลานกีฬา	68	50.75	165	58.10
ลานวัด	5	3.73	0	0.00
ทุ่งนา	3	2.24	5	1.76
ห้างสรรพสินค้า	6	4.48	132	46.48
สนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน	16	11.94	135	47.54

จากตารางที่ 5.44 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อน ครัวเรือนนิยมพบบุตรหลานไปเล่นที่สวนสาธารณะหรือลานกีฬา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.75 รองลงมาคือ สนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 11.94 ส่วนในปัจจุบันครัวเรือนยังคงนิยมพบบุตรหลานไปเล่นที่สวนสาธารณะหรือลานกีฬา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.10 รองลงมาคือ สนามเด็กเล่นในหมู่บ้านและห้างสรรพสินค้า คิดเป็นร้อยละ 47.54 และ 46.48 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.45 แสดงสถานที่ที่พักผ่อนหย่อนใจของครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรม

	เมื่อ 11-20 ปีก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สวนสาธารณะหรือลานกีฬา	111	82.84	187	65.85
ลานวัด	7	5.22	1	0.35
ทุ่งนา	4	2.99	2	0.70
ห้างสรรพสินค้า	9	6.72	159	55.99
สโมสรของหมู่บ้าน	4	2.99	28	9.86
ต่างจังหวัด	20	14.93	133	46.83

จากตารางที่ 5.45 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อน นิยมไปพักผ่อนหย่อนใจที่สวนสาธารณะหรือลานกีฬา คิดเป็นร้อยละ 82.84 รองลงมาคือ ต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 14.93 และในปัจจุบันยังคงนิยมไปพักผ่อนหย่อนใจที่สวนสาธารณะหรือลานกีฬา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.85 เช่น ลานกีฬาโรงเรียน สวนสาธารณะและลานกีฬาของกองทัพอากาศ หรือสวนสาธารณะ/ลานกีฬา นอกเขต เช่น สวนจตุจักร ลานกีฬาวัชรพล รองลงมาคือ ห้างสรรพสินค้าและต่างจังหวัด ตามลำดับ

ตารางที่ 5.46 แสดงสถานที่ที่ครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรมประกอบกิจกรรมทางศาสนา

	เมื่อ 11-20 ปีก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วัดในพื้นที่เขตสายไหม	101	75.37	220	77.46
วัดนอกพื้นที่เขตสายไหม	33	24.63	64	22.54
รวม	134	100	284	100

จากตารางที่ 5.46 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อนกับปัจจุบัน ส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมทางศาสนาที่วัดในพื้นที่เขตสายไหม คิดเป็นร้อยละ 75.37 และในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มขึ้นในการประกอบกิจกรรมทางศาสนาในพื้นที่เขตสายไหม คิดเป็นร้อยละ 77.46 วัดในพื้นที่ เช่น วัดออเงิน วัดหนองใหญ่ วัดราษฎร์นิยมธรรม ฯลฯ

ตารางที่ 5.47 แสดงการเข้าร่วมกิจกรรมหรือประเพณีในเขตสายไหม

	เมื่อ 11-20 ปีก่อน		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทำบุญตักบาตร	106	79.10	223	78.52
สงกรานต์	30	22.39	30	10.56
ลอยกระทง	36	26.87	57	20.07
การแข่งขันเรือพาย	0	0	7	2.46
งานวัด	22	16.42	9	3.17
ลงแขกเกี่ยวข้าว (เอาแรง)	3	2.24	16	5.63
ลงแขกเกี่ยวข้าว (จ้าง)	0	0	1	0.35
ประชุมกับทางเขต	6	4.48	15	5.28
กรรมการเลือกตั้ง	1	0.75	6	2.11
อาสาสมัครสาธารณสุข	0	0	16	5.63
เฝ้าระวังยาเสพติด	0	0	11	3.87
งานวันเด็ก	0	0	2	0.70
ประชุมชุมชน/หมู่บ้าน	13	9.70	41	14.44
งานปีใหม่ (หมู่บ้าน)	3	2.24	45	15.85

จากตารางที่ 5.47 พบว่าครัวเรือนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเขตสายไหมได้เข้าประเพณีทำบุญตักบาตรมากที่สุดทั้งในอดีตและปัจจุบัน รองลงมาคือ ประเพณีลอยกระทง แต่สิ่งที่น่าสนใจคือ ครัวเรือนทั่วไปได้มีการเข้าร่วมประเพณีการลงแขกเกี่ยวข้าว โดยเมื่อ 11-20 ปีก่อน เข้าร่วมประเพณีการลงแขกเกี่ยวข้าว (เอาแรง) คิดเป็นร้อยละ 2.24 แต่ปัจจุบันเพิ่มเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ

ละ 5.63 แต่การว่าจ้างการลงแขกเกี่ยวข้าวในอดีตยังคงไม่มี สำหรับในปัจจุบันมีเพียงร้อยละ 0.35 เท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครัวเรือนทั้ง 2 กลุ่มยังคงมีบางส่วนที่มีความสัมพันธ์และติดต่อกันอยู่บ้าง

ตารางที่ 5.48 แสดงการเดินทางของครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรม

	เมื่อ 11-20 ปีก่อน						ปัจจุบัน					
	ทำงาน		โรงเรียน		ประกอบธุรกิจอื่นๆ		ทำงาน		โรงเรียน		ประกอบธุรกิจอื่นๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เดินเท้า	3	2.24	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ทางน้ำ	2	1.49	1	0.93	1	0.75	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ทางรถยนต์	71	52.99	46	42.59	72	53.73	264	92.96	181	82.27	262	92.25
รถขนส่งสาธารณะ	58	43.28	61	56.48	61	45.52	20	7.04	39	17.73	22	7.75
รวม	134	100	108	100	134	100	284	100	220	100	284	100

จากตารางที่ 5.48 พบว่าเมื่อ 11-20 ปีก่อนครัวเรือนทั่วไปเดินทางไปทำงานโดยรถยนต์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.99 รองลงมาคือ รถขนส่งสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 43.28 เดินทางไปโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้รถขนส่งสาธารณะมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 56.48 รองลงมาคือ ทางรถยนต์ คิดเป็นร้อยละ 42.59 และเดินทางไปประกอบธุรกิจอื่นๆ ส่วนใหญ่เดินทางโดยรถยนต์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 53.73 รองลงมาคือ รถขนส่งสาธารณะคิดเป็นร้อยละ 45.52 สำหรับปัจจุบันครัวเรือนทั่วไปเดินทางไปทำงานโดยทางรถยนต์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.96 เดินทางไปโรงเรียนโดยใช้ทางรถยนต์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 82.27 และในการเดินทางไปประกอบธุรกิจอื่นๆ ส่วนใหญ่เดินทางโดยทางรถยนต์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.25 จะเห็นได้ว่าส่วนครัวเรือนทั่วไปนิยมเดินทางไปทำงาน ไปโรงเรียน และไปประกอบธุรกิจอื่นๆ โดยทางรถยนต์มากที่สุด เนื่องจากการเดินทางรถยนต์ให้ความสะดวก สบาย รวดเร็ว ทำให้เป็นที่นิยมในการเดินทางทางรถยนต์

ตารางที่ 5.49 แสดงความเกี่ยวข้องของครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรมที่มีต่อชุมชนเกษตรกรรมหรือชุมชนดั้งเดิม

	ประจำ		นาน ๆ ครั้ง		ไม่เคยเลย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน	9	3.17	17	5.99	258	90.85
การช่วยเหลือทางการเงิน เช่น การกู้ยืม	3	1.06	8	2.82	273	96.13
การช่วยเหลือในเรื่องการทำงาน	8	2.82	12	4.23	264	92.96
การช่วยเหลือในเรื่องที่อยู่อาศัย	5	1.76	11	3.87	268	94.37
การยืมส่งของเครื่องใช้ในการทำกิจกรรม	5	1.76	14	4.93	265	93.31
การติดต่อพูดคุยอย่างเป็นกันเอง	22	7.75	20	7.04	242	85.21
การติดต่อกันอย่างเป็นทางการ	1	0.35	24	8.45	259	91.20
การพูดคุยปรึกษาเรื่องภายในครอบครัว	4	1.41	12	4.23	268	94.37
การพูดคุยปรึกษาเรื่องสุขภาพ	7	2.46	7	2.46	270	95.07
การพูดคุยเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ	20	7.04	20	7.04	244	85.92
การไปเที่ยว ทักทายร่วมกัน	4	1.41	8	2.82	272	95.77
การให้ลูกหลานมาเล่นด้วยกัน	5	1.76	8	2.82	271	95.42
การร่วมพิธีกรรมตามประเพณีวัฒนธรรมทางศาสนาด้วยกัน	9	3.17	28	9.86	247	86.97
การร่วมประเพณีวัฒนธรรมประจำปีร่วมกัน	10	3.52	19	6.69	255	89.79
การทำกิจกรรมสาธารณะร่วมกัน	9	3.17	20	7.04	255	89.79
การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติร่วมกัน	10	3.52	14	4.93	260	91.55
การมีส่วนร่วมในการดูแลสภาพแวดล้อมร่วมกัน	11	3.87	12	4.23	261	91.9
มีการประชุมร่วมกันในกิจกรรมทางการเมือง	9	3.17	16	5.63	259	91.2
การร่วมมือป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	8	2.82	17	5.99	259	91.2
การร่วมมือป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม	4	1.41	15	5.28	265	93.31
มีความขัดแย้งกัน เมื่อทำกิจกรรมร่วมกัน	2	0.7	20	7.04	262	92.25
มักสร้างปัญหาหรือความเดือนร้อนให้แก่กัน	4	1.41	15	5.28	265	93.31
ต่างคนต่างอยู่ไม่ยุ่งเกี่ยวกัน	262	92.25	8	2.82	14	4.93

จากตารางที่ 5.49 ความเกี่ยวข้องของครัวเรือนทั่วไปที่มีต่อและชุมชนเกษตรกรรมหรือชุมชนดั้งเดิม ในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การติดต่อพูดคุยกันอย่างเป็นทางการของครัวเรือนทั่วไป มีการติดต่อพูดคุยกันอย่างเป็นทางการ เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 7.75 นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.04 และไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 85.21
2. การพูดคุยเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ มีพูดคุยเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 7.04 นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.04 และไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 85.92

3. การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 3.17 นานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.99 และไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 90.85

4. มักสร้างปัญหาหรือความเดือดร้อนให้แก่กัน เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 1.41 นานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.28 และไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 93.31

5. การร่วมพิธีกรรมตามประเพณีวัฒนธรรมทางศาสนาด้วยกัน เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 3.17 นานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.86 และไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 86.97

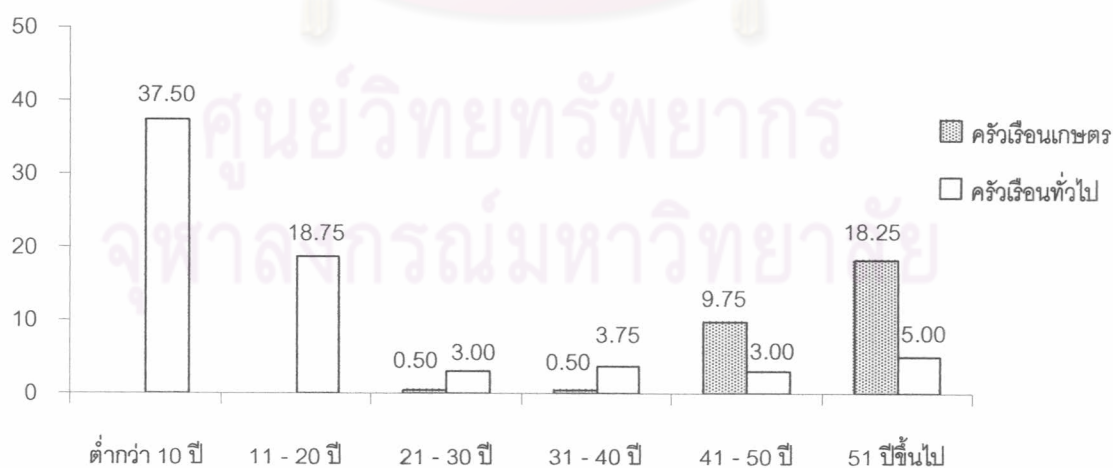
6. ต่างคนต่างอยู่ไม่ยุ่งเกี่ยวกัน เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 92.25 นานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.82 และไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 4.93

สรุปได้ว่า ครัวเรือนในเขตสายไหมทั้งครัวเรือนเกษตรและครัวเรือนทั่วไปส่วนใหญ่ต่างคนต่างอยู่ไม่ยุ่งเกี่ยวกันและมีการสร้างปัญหาหรือความเดือดร้อนให้แก่กันอยู่บ้าง แต่ยังคงมีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีการติดต่อพูดคุยกัน และร่วมกิจกรรมประเพณีต่างๆ ฯลฯ ด้วยกันบ้าง

5.4 เปรียบเทียบครัวเรือนเกษตรกรรมกับครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรม

ในการเปรียบเทียบนี้จะทราบถึงความแตกต่างของครัวเรือนเกษตรกรรมกับครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรม ที่ได้จากการแจกแบบสอบถามทั้งหมด 400 ครัวเรือน โดยในการแจกแบบสอบถามพบว่า ครัวเรือนเกษตรกรรมมีจำนวน 116 ครัวเรือน และครัวเรือนทั่วไปมีจำนวน 284 ครัวเรือน

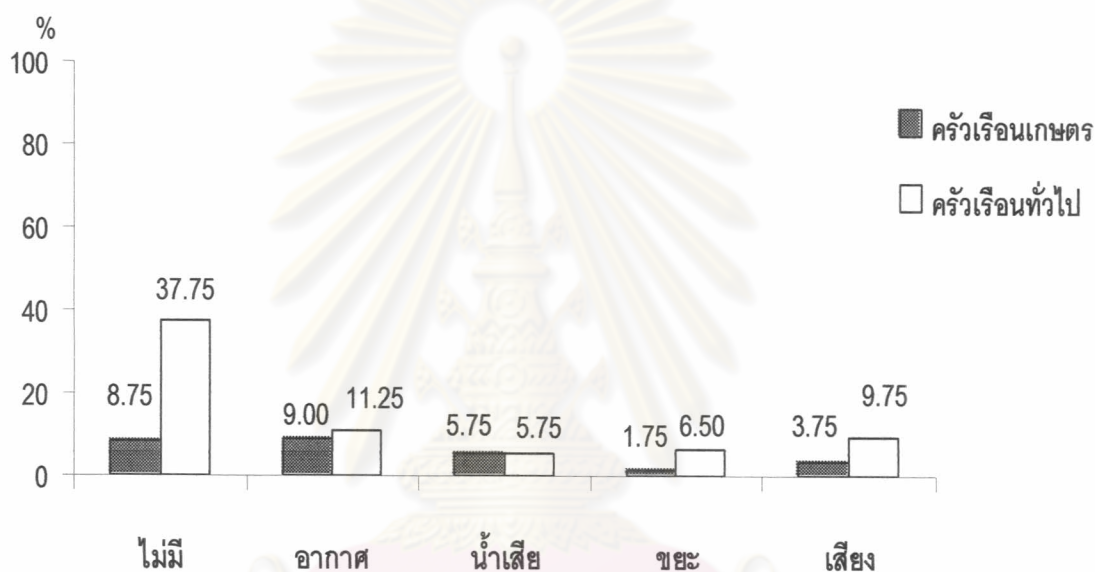
แผนภูมิที่ 5.1 แสดงจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเกษตรกรรมและครัวเรือนทั่วไป

จากแผนภูมิ 5.1 พบว่าครัวเรือนเกษตรกรรมส่วนใหญ่อยู่ในเขตสายไหมเป็นระยะเวลา 51 ปีขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.25 รองลงมาอยู่เป็นเวลา 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.75 และมี

เพียงเล็กน้อยที่อาศัยอยู่ในเขตสายไหมเป็นเวลา 21-40 ปี สำหรับครัวเรือนทั่วไปอยู่ในเขตสายไหมต่ำกว่า 10 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือ 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.75 แสดงว่า ครัวเรือนเกษตรกรได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตสายไหมเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป ในขณะที่ครัวเรือนทั่วไปนั้นส่วนใหญ่เพิ่งอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในเขตสายไหมในช่วงระยะเวลาต่ำกว่า 10 ปี

แผนภูมิที่ 5.2 แสดงปัญหาสิ่งแวดล้อม

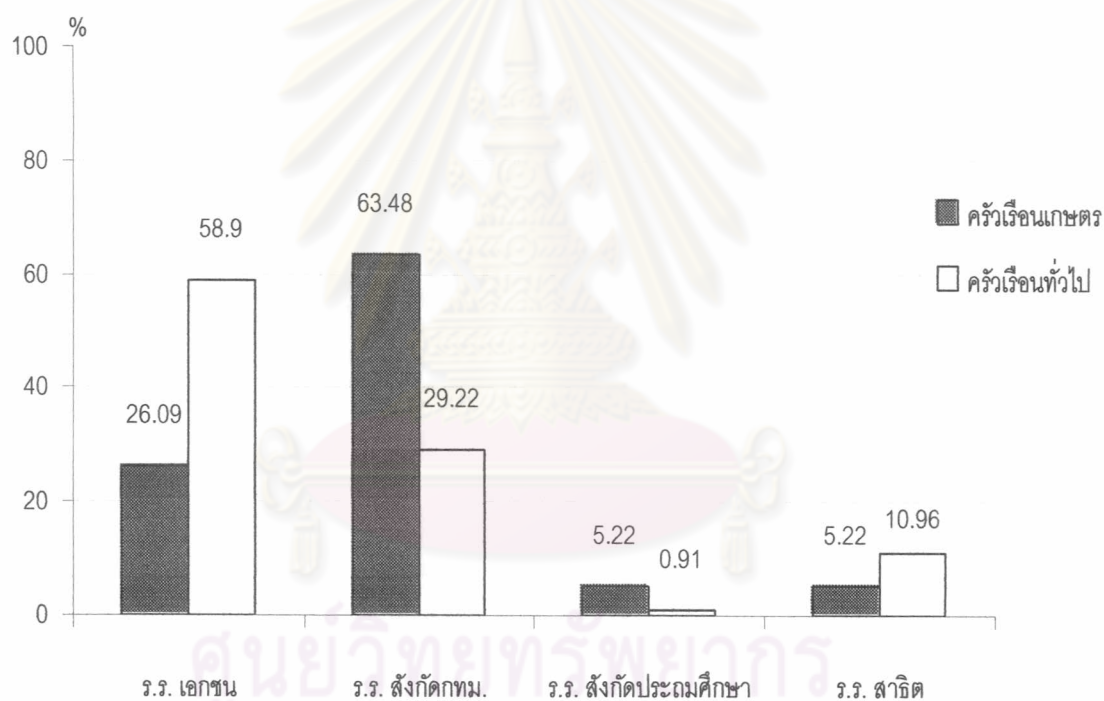

จากแผนภูมิ 5.2 พบว่าครัวเรือนเกษตรกรและครัวเรือนทั่วไปส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ไม่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 8.75 และร้อยละ 37.75 ตามลำดับ และมีความเห็นว่า ในพื้นที่เขตสายไหมมีปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านอากาศมากที่สุด โดยครัวเรือนเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 9.00 และครัวเรือนทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 11.25 ปัญหารองลงมาของครัวเรือนเกษตรกร คือ ปัญหาน้ำเสีย คิดเป็นร้อยละ 5.75 ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำเกษตรกรรมและการประมงอย่างมาก ส่วนครัวเรือนทั่วไปมีปัญหารองลงมาคือ ปัญหาจากทางเสียง คิดเป็นร้อยละ 9.75 และปัญหาขยะคิดเป็นร้อยละ 6.50

ในปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นครัวเรือนทั้งสองกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ อากาศ เนื่องจากการเพิ่มปริมาณของรถยนต์ส่วนบุคคล บริการสาธารณะ ฯลฯ ปัญหารองลงมาของครัวเรือนเกษตรกรคือ น้ำเสีย ซึ่งเกิดจากการประชากรที่ย้ายเข้ามาอยู่ในพื้นที่เขตสายไหมเป็นจำนวนมากและมีการปล่อยน้ำเสียและขยะลงสู่ลำคลองมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาโดยตรงกับเกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกไม่ได้ผลผลิตเท่าที่ควร

ส่วนครัวเรือนทั่วไปนั้น ปัญหารองลงมาคือ ปัญหาทางด้านเสียง ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากควดยานพาหนะสรุปได้ว่าในปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นครัวเรือนทั้งสองกลุ่มมีความเห็นที่ตรงกันว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีมากที่สุดคือ อากาศ ส่วนปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหารองลงมาของครัวเรือนเกษตรคือ น้ำเสีย ซึ่งน้ำเสียนี้เกิดจากการประชากรย้ายเข้ามาอยู่เป็นจำนวนมาก มีการปล่อยน้ำเสียและขยะลงลำคลองมากขึ้น ทำให้มีปัญหาโดยตรงกับเกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกหรือทำประมง ส่วนครัวเรือนทั่วไปนั้น ปัญหารองลงมาคือ ปัญหาทางด้านเสียง ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากควดยานพาหนะที่แล่นผ่านไปผ่านมานั่นเอง

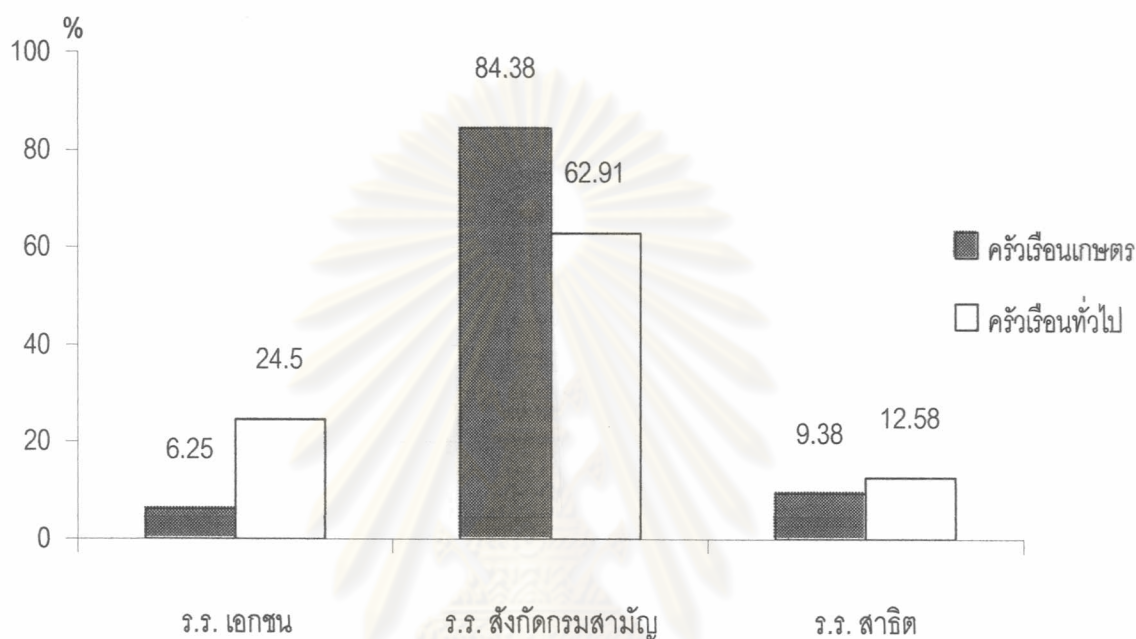
แผนภูมิที่ 5.3 แสดงการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนในระดับประถมศึกษา

จากแผนภูมิ 5.3 พบว่าครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่ได้ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนระดับประถมในสังกัดกรุงเทพมหานคร เช่น โรงเรียนวัดอโงน โรงเรียนวัดหนองใหญ่ โรงเรียนสายไหม ฯลฯ รองลงมาคือโรงเรียนเอกชน เช่น โรงเรียนวรนาถวิทยา โรงเรียนอนุบาลเก้าแสน โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา ฯลฯ การที่ครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่ได้ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนระดับประถมในสังกัดกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเดินทางไม่ไกลและที่สำคัญคือค่าเล่าเรียนที่ไม่สูง ส่วนครัวเรือนทั่วไปส่วนใหญ่ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนระดับประถมในโรงเรียนเอกชน มากที่สุด รองลงมาคือโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ครัวเรือนทั่วไปที่ส่วนใหญ่ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนระดับประถม

ในโรงเรียนเอกชน เนื่องจากมีฐานะทางการเงินที่กว่า ประกอบกับการเดินทางที่สะดวกในการไปรับส่งบุตรหลานไปยังโรงเรียนเอกชน

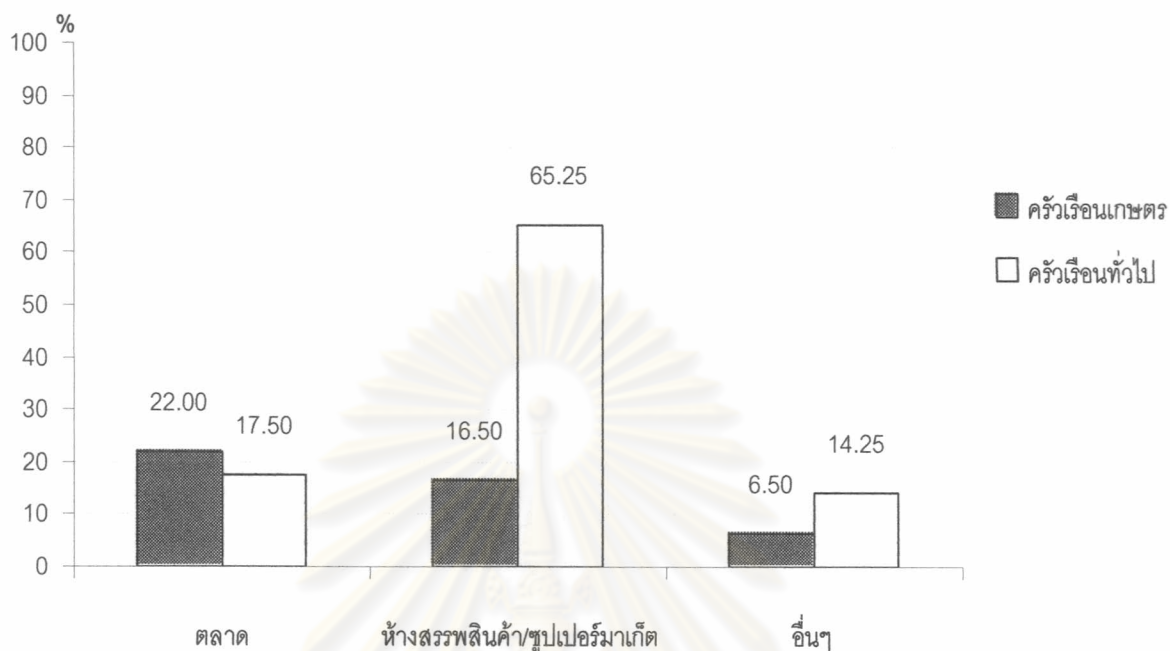
แผนภูมิที่ 5.4 แสดงการส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนในระดับ

จากแผนภูมิ 5.4 พบว่า โรงเรียนระดับมัธยมนั้นครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนสังกัดกรมสามัญ เช่น โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย โรงเรียนสารวิทยา โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางเขน รองลงมาคือ โรงเรียนสาธิต เช่น โรงเรียนสาธิตเกษตร

ส่วนครัวเรือนทั่วไปนั้นส่วนใหญ่ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนสังกัดกรมสามัญ เช่น โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย โรงเรียนสารวิทยา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โรงเรียนบดินทร์เดชา รองลงมาคือโรงเรียนเอกชน เช่น โรงเรียนอัสสัมชัญ โรงเรียนเซนต์ฟรังซิส ฯลฯ การส่งบุตรหลานไปเรียนในระดับมัธยมนั้นทั้ง 2 กลุ่มครัวเรือนมีลักษณะที่เหมือนกันคือ ส่วนใหญ่ส่งไปเรียนยังโรงเรียนสังกัดสามัญศึกษา ซึ่งอยู่ในมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

แผนภูมิ 5.5 แสดงสถานที่ที่นิยมไปซื้อสิ่งของเครื่องใช้ (อุปโภค)

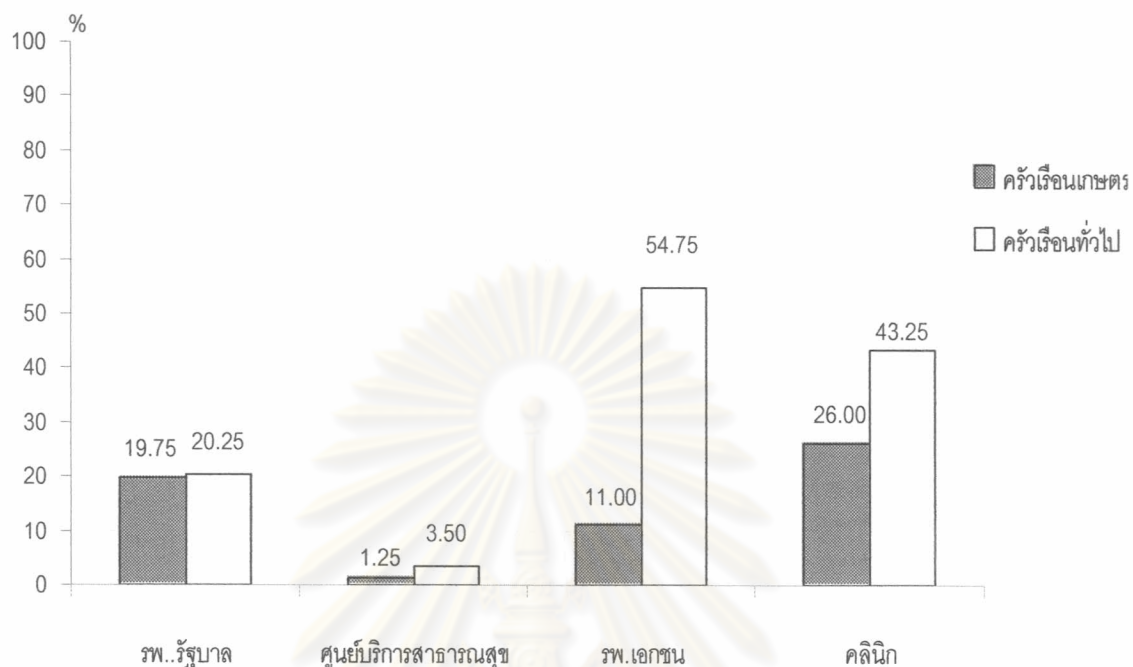

จากแผนภูมิ 5.5 พบว่า ครัวเรือนเกษตรนิยมไปซื้อสิ่งของเครื่องใช้ (อุปโภค) ที่ตลาดมากที่สุด เช่น ตลาดย่านสะพานใหม่ ตลาดออกเงิน ตลาดสายไหม รองลงมาคือ ไปซื้อที่ห้างสรรพสินค้า เช่น โลตัสหลักสี่ บิ๊กซีสะพานใหม่ ฯลฯ

สำหรับครัวเรือนทั่วไป นิยมไปซื้อสิ่งของเครื่องใช้ (อุปโภค) มากที่สุดคือ ที่ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาร์เก็ต เช่น โลตัสหลักสี่ บิ๊กซีสะพานใหม่ เซ็นทรัล ฯลฯ

ครัวเรือนเกษตรและครัวเรือนทั่วไปมีความแตกต่างในการไปซื้อสิ่งของเครื่องใช้ (อุปโภค) คือ ครัวเรือนเกษตรนิยมไปซื้อสิ่งของเครื่องใช้ (อุปโภค) ที่ตลาดมากที่สุด แต่การไปซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าของครัวเรือนเกษตรกรรมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ส่วนครัวเรือนทั่วไปนิยมไปซื้อที่ห้างสรรพสินค้า เนื่องจากที่ห้างสรรพสินค้ามีสินค้าประเภทสิ่งของเครื่องใช้ (อุปโภค) ให้เลือกเป็นจำนวนมาก สินค้าที่มีคุณภาพ และมีความสะดวกสบายในการซื้อซ้ำของเครื่องใช้ ประกอบกับการให้บริการที่ดี จึงดึงดูดใจให้ครัวเรือนต่างๆ เข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ที่ตั้งของห้างสรรพสินค้าอยู่ในทำเลที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย

แผนภูมิ 5.6 แสดงสถานพยาบาลที่เข้ารับการรักษาเมื่อเจ็บป่วย

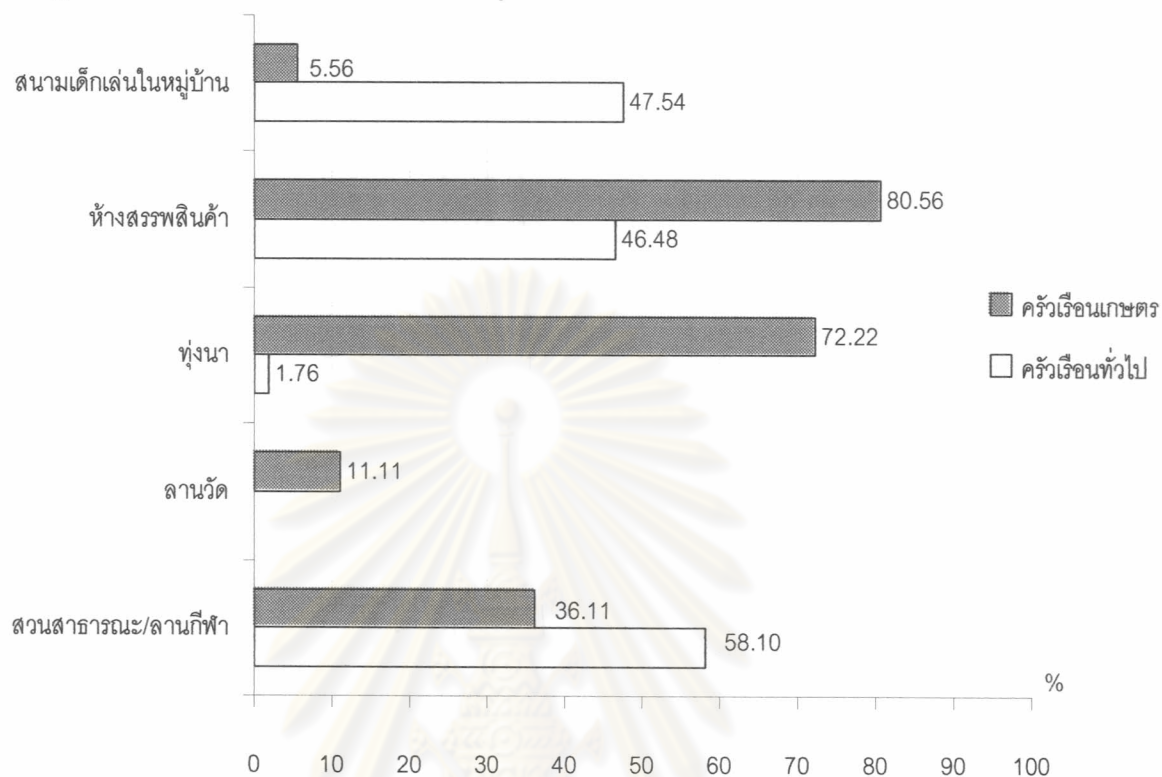
จากแผนภูมิที่ 5.6 พบว่าในปัจจุบันคร้วเรือนแษตรบริการที่คลินิกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.00 เนื่องจากการบริการที่ดีและรวดเร็ว รองลงมาคือ โรงพยาบาลของรัฐและโรงพยาบาลของเอกชน คิดเป็นร้อยละ 19.75 และ 11.00 ตามลำดับ

สำหรับคร้วเรือนท้วไปบริการที่โรงพยาบาลเอกชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.75 รองลงมาคือ ที่คลินิกและที่โรงพยาบาลของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 43.25 และ 20.25 ตามลำดับ

ทั้งคร้วเรือนแษตรและคร้วเรือนท้วไปเมื่อเจ็บป่วยจะเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลของเอกชน เช่น โรงพยาบาลสายไหม โรงพยาบาลสินแพทย์ โรงเรียนวิภาวดี ฯลฯ และคลินิกเป็นจำนวนมากขึ้น เนื่องจากการให้บริการที่ดี รวดเร็ว จึงทำให้หลายๆ คร้วเรือนนิยมไปใช้บริการเมื่อเจ็บป่วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิ 5.7 แสดงสถานที่ที่ครัวเรือนพาบุตรหลานไปเล่น

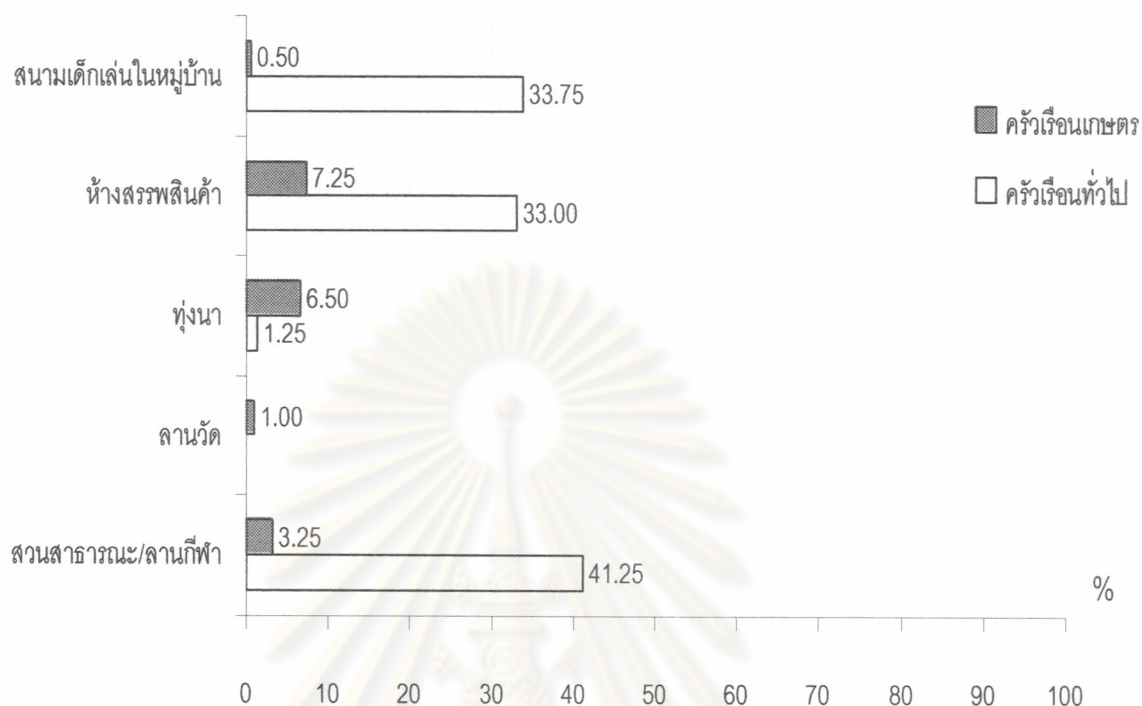

จากแผนภูมิ 5.7 พบว่า ครัวเรือนเกษตรนิยมพาบุตรหลานไปเล่นที่ห้างสรรพสินค้ามากที่สุด รองลงมาคือ ที่ทุ่งนาและสวนสาธารณะหรือลานกีฬา ตามลำดับ

สำหรับครัวเรือนทั่วไปนิยมพาบุตรหลานไปเล่นที่สวนสาธารณะหรือลานกีฬามากที่สุด รองลงมาคือ สนามเด็กเล่นในหมู่บ้านและห้างสรรพสินค้าตามลำดับ ซึ่งมีจำนวนที่ใกล้เคียงกันมาก

ในการพาบุตรหลานไปเล่นยังสถานที่ต่างๆ ของครัวเรือนเกษตรและครัวเรือนทั่วไปมีความแตกต่างกันคือ ครัวเรือนเกษตรได้พาบุตรหลานไปเล่นที่ห้างสรรพสินค้ามากที่สุด เนื่องจากห้างสรรพสินค้ามีเครื่องเล่นที่หลากหลาย เป็นสถานที่ที่ครัวเรือนสามารถไปพักผ่อน และที่สำคัญความนิยมที่ไปห้างสรรพสินค้าของครัวเรือนเกษตรเนื่องจากความทันสมัยที่แพร่เข้ามายังครัวเรือนเกษตร ประกอบกับการขยายตัวของที่อยู่อาศัยที่นำความทันสมัยเข้ามาในพื้นที่เขตสายใหม่ นอกจากนี้ยังนำการพัฒนาในด้านต่างๆ เข้ามา เช่น การพัฒนาโครงข่ายถนน แต่ยังมีบางส่วนที่ยังคงมีวิถีชีวิตแบบเดิมที่พาบุตรหลานไปเล่นที่ทุ่งนา เนื่องจากบ้านกับทุ่งนาเป็นบริเวณเดียวกัน ไม่ต้องเดินทางพาบุตรหลานไปเล่นที่อื่น สำหรับครัวเรือนทั่วไปให้ความนิยมพาบุตรหลานไปเล่นที่สวนสาธารณะหรือลานกีฬา รองลงมาคือที่สนามเด็กเล่นในหมู่บ้านและห้างสรรพสินค้า เนื่องจากที่พักอาศัยมีบริเวณไม่มากนัก ที่ไม่เหมาะจะเป็นสถานที่ให้บุตรหลานได้เล่น จึงต้องพาบุตรหลานไปเล่นยังที่อื่น ๆ

แผนภูมิ 5.8 แสดงสถานที่ครัวเรือนไปพักผ่อนหย่อนใจ

จากแผนภูมิ 5.8 พบว่า ครัวเรือนเกษตรยังคงมีวิถีชีวิตแบบเดิมคือยังคงไปพักผ่อนหย่อนใจที่ทุ่งนามากที่สุด เนื่องจาก รองลงคือไปพักผ่อนหย่อนใจที่ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาเก็ต ซึ่งมีจำนวนไล่เลี่ยกับการไปพักผ่อนหย่อนใจที่ทุ่งนา

ส่วนครัวเรือนทั่วไปที่อาศัยอยู่เขตสายไหม นิยมไปพักผ่อนหย่อนใจที่สวนสาธารณะหรือลานกีฬามากที่สุด รองลงมาคือ ห้างสรรพสินค้า

ครัวเรือนทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันที่จะไปยังสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ นั่นคือ ครัวเรือนเกษตรนิยมไปพักผ่อนหย่อนใจที่ทุ่งนามากที่สุด ซึ่งแสดงถึงการมีวิถีชีวิตแบบเดิมๆ ไม่เปลี่ยนแปลง และบริเวณที่อยู่อาศัยกับทุ่งนาเป็นบริเวณเดียวกัน แต่ครัวเรือนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเขตสายไหมนิยมไปพักผ่อนหย่อนใจที่สวนสาธารณะหรือลานกีฬา สำหรับการไปพักผ่อนหย่อนใจที่ห้างสรรพสินค้าครัวเรือนทั้ง 2 กลุ่มนิยมไปพักผ่อนเป็นอันดับ 2 เหมือนกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มในอนาคตข้างหน้า ห้างสรรพสินค้าจะได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น เพราะห้างสรรพสินค้าที่หลากหลาย พยายามจูงใจในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้คนไปใช้บริการเป็นจำนวนมาก และประกอบกับการคมนาคมขนส่งที่สะดวกสบาย สามารถเข้าถึงได้ง่าย

5.5 ผลกระทบจากการขยายตัวของที่อยู่อาศัย

จากการสำรวจหัวหน้าครัวเรือน 400 ครัวเรือน ซึ่งสามารถแบ่งประชากรตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มครัวเรือนเกษตร มีจำนวน 116 ครัวเรือน กลุ่มครัวเรือนทั่วไปหรือนอกภาคเกษตรกรรม มีจำนวน 284 ครัวเรือน

พื้นที่เขตสายไหมส่วนใหญ่ยังคงเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และส่วนใหญ่อยู่ทางด้านตะวันออกของพื้นที่ ซึ่งพื้นที่เกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง ถูกแทนที่ด้วยพื้นที่อยู่อาศัย เนื่องจากการพัฒนาและปรับปรุงโครงข่ายคมนาคม ให้มีการเข้าถึงพื้นที่เขตสายไหมมากขึ้น พร้อมทั้งสามารถเดินทางเข้าสู่เมืองชั้นในได้สะดวก รวดเร็วขึ้นเช่นกัน

5.5.1 ผลกระทบด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เมื่อมีการตัดถนนเข้ามายังพื้นที่ชานเมือง หรือพื้นที่ที่ยังไม่กลายเป็นเมือง ซึ่งการพัฒนาและการขยายตัวของเมืองในพื้นที่เขตสายไหมเป็นการพัฒนาเมืองในรูปของการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่รุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลง และการพัฒนาและการขยายตัวของเมืองที่ขาดความเป็นระเบียบ ไม่มีการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจน เนื่องจากการใช้ที่ดินเพื่ออยู่อาศัยนั้นมีลักษณะกระจายตลอดตามแนวถนนทั้งสองฝั่ง อีกทั้งการเติบโตการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ยังเป็นไปในลักษณะของการเติบโตธรรมชาติ โดยขาดการวางแผนการใช้ที่ดินและการควบคุมการเติบโต ทำให้เกิดปัญหาการใช้ที่ดินอย่างไม่เป็นระบบ การจัดสรรที่ดินมักเป็นอย่างมีอิสระ พื้นที่ปลูกสร้างของเมืองจะขยายตัวอย่างรวดเร็วไปตามอิทธิพลของถนน ทำให้เกิดความขัดแย้งในการใช้ดินตามมา โดยเกิดการเพิ่มขึ้นของการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ ลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ดังนี้

1) ปัญหาพื้นที่ว่าง เนื่องจากการการนักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์มีความต้องการซื้อที่ดินเก็บไว้และไม่มีการลงทุนในโครงการพัฒนาใดๆ เพื่อการเก็งกำไร โดยไม่มีการใช้ประโยชน์ใดปล่อยให้กลายเป็นเพียงพื้นที่ว่างเปล่าและส่วนหนึ่งมาจากการปล่อยรกร้างของเกษตรกรที่ไม่สามารถทำการเพาะปลูกต่อไปได้ด้วยข้อจำกัดหลายประการ เช่น ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เงินทุน ฯลฯ ทำให้ไม่สามารถนำทรัพยากรดินที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด

2) ขาดแคลนระบบขนส่งสาธารณะที่เพียงพอ ซึ่งในพื้นที่เขตสายไหมมีเพียงรถประจำทางประเภทรถมินิบัส รถเมล์เล็ก และรถสองแถวของบริษัทเอกชนเท่านั้นที่ให้บริการผู้สัญจรใน

พื้นที่ออกสู่พื้นที่ภายนอก และในการให้บริการของรถมินิบัสจะให้บริการบริเวณถนนรามอินทรา กม.4 - วัดหนองใหญ่ รถเมล์เล็กมี 2 สายให้บริการ คือ สายตลาดยิ่งเจริญ - อ.ลำลูกกาและสาย สะพานใหม่-วัดเกาะสุวรรณาราม-สายใหม่ สำหรับรถสองแถวมี 2 สายเช่นกัน คือ สายรามอินทรา กม.4-วัดหนองใหญ่และสายรามอินทรา-วัชรพล-เพิ่มสิน

3) การขาดแคลนแหล่งสาธารณูปการ ได้แก่ โรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนระดับมัธยมและโรงพยาบาล ทำให้ประชาชนต้องเดินทางออกไปใช้บริการจากภายนอกพื้นที่ ซึ่งตั้งอยู่ห่างไกลจาก ย่านพักอาศัย

4) ปัญหาชุมชนแออัด เกิดขึ้นเนื่องจากราคาที่ดินในเมืองที่มีราคาสูงขึ้นมากทำให้คนที่มีความยากจนและปานกลางไม่สามารถซื้อที่ดินที่เหมาะสมเป็นที่อยู่อาศัยได้ และในพื้นที่เขตสายใหม่มีที่ดินที่เป็นของรัฐและที่ดินของนักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่ทิ้งไว้ให้กร้างว่างเปล่า ทำให้มีผู้อพยพเข้าไปสร้างบ้านเรือนแบบชั่วคราวอาศัยอยู่จำนวนหนึ่ง จึงเกิดชุมชนแออัดขึ้น

นอกจากนี้การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่เป็นระเบียบก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาพื้นที่ตาดบอด ปัญหาการจราจรติดขัด ฯลฯ

5.5.2 ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

1) มลพิษทางอากาศ ที่เกิดจากปริมาณการจราจรที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของรถยนต์ส่วนบุคคล เนื่องจากการบริการของรถขนส่งสาธารณะไม่เพียงพอับความต้องการ ทำให้ผู้ที่อาศัยในเขตสายใหม่มีความจำเป็นที่ต้องมีรถยนต์ส่วนบุคคลในการเดินทาง

2) มลพิษทางน้ำ คือ น้ำเสีย ที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรโดยตรง เช่น คลองสอง มีค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) เท่ากับ 8.4 mg/l ค่าออกซิเจน (DO) เท่ากับ 1.4 แเบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) เท่ากับ 43×10^2 MPN/100ml (ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล สำนักงานเขตสายใหม่, 2548) ซึ่งค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ไม่ควรเกินกว่า 2.0 mg/l ค่าออกซิเจน (DO) ไม่ต่ำกว่า 4.0 mg/l และแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) มีไม่เกินกว่า 5,000 MPN/100ml ซึ่งคลองสองมีลักษณะที่น้ำค่อนข้างเสีย ทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อนไม่สามารถทำการเพาะปลูกหรือทำประมงได้ ปัญหาน้ำเสียเกิดจากชุมชนหรือหมู่บ้านจัดสรรเป็นสาเหตุหลัก โดยไม่มีระบบการจัดการน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

5.5.3 ผลกระทบทางสังคม

การขยายตัวของที่อยู่อาศัยมีผลกระทบทางสังคมโดยตรงต่อเกษตรกร นั่นคือ ทำให้เกษตรกรต้องเปลี่ยนอาชีพ เนื่องจากการขยายตัวของที่อยู่อาศัยที่แทนที่พื้นที่เกษตรกรรม ทำให้การถือครองที่ดินของเกษตรกรในการทำการเกษตร ไม่ว่าจะในลักษณะการเช่าหรือการเป็นเจ้าของที่ดินเอง มีแนวโน้มลดลง ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่เขตสายไหมมีลักษณะการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมากกว่าการเป็นเจ้าของที่ดินเอง

เนื่องด้วยการขยายตัวของที่อยู่อาศัยทำให้เกษตรกรบางส่วนได้ขายที่ดินให้กับนายทุนหรือนักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ และมีเกษตรกรที่เช่าที่ดินเพื่อการเกษตรต้องเลิกเช่าที่ดิน เนื่องจากเจ้าของที่ดินได้ขายที่ดินให้บุคคลอื่น ทำให้เกษตรกรจำเป็นต้องเปลี่ยนอาชีพ ซึ่งมีเพียงไม่กี่อาชีพที่เกษตรกรจะทำได้ เช่น ค้าขาย รับจ้าง หรือคนรับใช้ ฯลฯ เนื่องจากเกษตรกรมีความรู้หรือมีการศึกษาที่ไม่สูงมากนัก จึงมีอาชีพที่ให้เลือกไม่มากนัก และมีเกษตรกรบางส่วนที่ยังคงเช่าที่ดินอยู่นั้น ไม่ได้เตรียมการการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งเกษตรกรกลุ่มนี้ไม่สามารถรับรู้เป็นเจ้าของที่ดินจะขายที่ดินเมื่อไร มีผลทำให้ไม่สามารถที่จะหาอาชีพใหม่มารองรับได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาดูแลเกษตรกรกลุ่มนี้ แต่มีเกษตรกรบางส่วนที่ยังคงยึดมั่นในอาชีพเกษตรกรต่อไป

การเปลี่ยนแปลงอาชีพของเกษตรกรส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตและพฤติกรรม โดยเฉพาะเกษตรกรที่อยู่ในเขตสายไหมมาเป็นเวลานาน และมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม และเมื่อมีการขยายตัวของที่อยู่อาศัยในเขตสายไหม โดยเฉพาะในรูปของหมู่บ้านจัดสรร ซึ่งเป็นการนำความทันสมัยมาสู่พื้นที่และทำให้เกิดการขยายตัวของสาธารณูปการต่างๆ ได้แก่ ตลาดห้างสรรพสินค้าหรือซูเปอร์มาเก็ตที่เกิดขึ้นรอบๆ เขตสายไหม เช่น โลตัสหลักสี่ บิ๊กซีสะพานใหม่ ท็อปซูเปอร์มาเก็ต ฯลฯ นอกจากนี้เกิดสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่รองรับครัวเรือนในเขตสายไหมเพิ่มขึ้น เช่น โรงเรียนเอกชน โรงพยาบาลเอกชนและคลินิก เป็นต้น ซึ่งสถาบันเหล่านี้สามารถเปลี่ยนวิถีชีวิตดั้งเดิมของครัวเรือนเกษตรกรให้มีการปรับเปลี่ยนและมีทางเลือกมากขึ้นที่จะทำให้วิถีชีวิตมีความทันสมัยขึ้น ตามชุมชนหมู่บ้านจัดสรรหรือชุมชนที่เข้ามาอยู่ใหม่ โดยให้บริการตามสถาบันต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งสิ่งที่ตามมาที่สำคัญคือ เกษตรกรต้องปรับตัวให้ทันกับสภาพที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไป

การเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมของเกษตรกร อันเนื่องมาจากการขยายตัวของที่อยู่อาศัยหรือการเปลี่ยนแปลงอาชีพ มีดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงสถานที่ซื้อของอุปโภค บริโภค และอื่นๆ

ในอดีตครัวเรือนเกษตรกรได้นิยมไปหาซื้อที่ตลาด แต่ในปัจจุบันครัวเรือนเกษตรกรนิยมไปซื้อที่ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาเก็ตมากขึ้น เช่น บิ๊กซีสะพานใหม่ โลตัสสะพานใหม่ เซ็นทรัลรามอินทรา ท็อปซูเปอร์มาเก็ต ฯลฯ เนื่องจากความสะดวกในการเดินทาง และสิ่งของที่ห้างสรรพสินค้ามีให้เลือกหลากหลาย สินค้าและบริการที่มีคุณภาพกว่าที่จะมาซื้อตลาด แต่มีครัวเรือนเกษตรกรบางส่วนยังนิยมไปซื้อของจำพวกอาหารที่ตลาด ด้วยความรู้สึกว่าสด ใหม่ และราคาถูก ซึ่งจะเห็นได้ว่าการซื้อของอุปโภค บริโภค และสิ่งของอื่นๆ ของเกษตรกรนั้น ได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในการซื้อ

2. การเปลี่ยนแปลงสถานที่ที่เข้ารับพยาบาล

ในอดีตจะนิยมไปโรงพยาบาลรัฐบาล ได้แก่ โรงพยาบาลภูมิพล และศูนย์บริการสาธารณสุข ได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุข 61 ตั้งอยู่บนถนนสายใหม่ แขวงสายใหม่ และศูนย์บริการสาธารณสุข 24 ตั้งอยู่บนถนนรัตนโกสินทร์สมโภช แขวงออกเงิน ซึ่งการให้บริการของศูนย์สาธารณสุข เป็นการให้บริการแก่ประชากรในระดับแขวง แต่เมื่อมีการพัฒนาเมืองและมีประชากรหรือครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีการเพิ่มขึ้นของคลินิกและโรงพยาบาลเอกชน ซึ่งโรงพยาบาลเอกชนมีเพียง 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลสายใหม่

ครัวเรือนเกษตรกรที่มีฐานะที่ค่อนข้างดีจะเปลี่ยนการรับบริการรักษาที่โรงพยาบาลเอกชนหรือคลินิกแทนโรงพยาบาลรัฐบาลหรือศูนย์บริการสาธารณสุข เนื่องจากมีการบริการที่ดี สะดวก รวดเร็ว ทำให้เป็นที่นิยมมากขึ้น

3. การเปลี่ยนแปลงสถานที่ที่พาบุตรหลานไปเที่ยวเล่น

ในอดีตครัวเรือนเกษตรกรทำอาชีพเกษตรกรรม มีเนื้อที่ดินกว้างขวาง ทำให้บุตรหลานวิ่งเล่นตามทุ่งนา ขณะที่ผู้ปกครองทำงาน และบุตรหลานนิยมเล่นที่ลานวัด แต่ปัจจุบันการไปเล่นที่ทุ่งนาและลานวัดมีจำนวนลดลง และนิยมพาไปเล่นที่ห้างสรรพสินค้ามากขึ้น เนื่องจากมีความสะดวกในการเดินทางไปยังห้างสรรพสินค้า ประกอบกับที่ห้างสรรพสินค้ามีเครื่องเล่นหลายชนิด ทำให้ดึงดูดบุตรหลานให้ไปเล่นที่ห้างสรรพสินค้ามากขึ้น

4. การเปลี่ยนแปลงสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

ในอดีตครัวเรือนเกษตรกรยังคงมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมคือ นิยมไปพักผ่อนหย่อนใจที่ทุ่งนาและบริเวณลานวัด ถึงแม้ว่าในปัจจุบันทุ่งนาและลานวัดยังคงได้รับความนิยมในการไปพักผ่อนหย่อน

ใจอยู่ก็ตาม แต่ความนิยมได้ลดลง และครัวเรือนเกษตรกรได้ให้ความนิยมในการไปพักผ่อนหย่อนใจที่ห้างสรรพสินค้ามากขึ้น

5. การเปลี่ยนแปลงการเข้าร่วมกิจกรรมหรือประเพณีในเขตสายไหม

ในอดีตครัวเรือนเกษตรกรมีการช่วยเหลือในการทำมาหากินนั้นคือ การลงแขกเกี่ยวข้าวที่อาศัยแรง และไม่มีค่าจ้างในการลงแขกเกี่ยวข้าว สำหรับในปัจจุบันการช่วยเหลือกันในการลงแขกเกี่ยวข้าว (เอาแรง) มีจำนวนลดลง และมีการว่าจ้างการลงแขกเกี่ยวข้าวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งตรงนี้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมว่า ในอดีตมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันโดยไม่หวังเรื่องเงินตรา แต่ในปัจจุบันต้องมีเงินตราเข้ามาเป็นข้อแลกเปลี่ยน

องค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมและประเพณีของครัวเรือนเกษตรกรมีจำนวนลดลง เนื่องจากการมีการศึกษาที่แตกต่างกันไปและบางส่วนได้เปลี่ยนอาชีพไปประกอบอาชีพอื่น ทำให้ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยกัน การมีการศึกษา การประกอบอาชีพใหม่ที่แตกต่างกัน ทำให้การร่วมมือในกิจกรรมและประเพณีมีแนวโน้มของที่เปลี่ยนไป ความร่วมมือร่วมใจเริ่มลดลง โดยวิถีชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรเริ่มเปลี่ยนไปเป็นวิถีชีวิตแบบคนเมืองมากขึ้น

ลักษณะวิถีชีวิตของครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรมมีความแตกต่างกับครัวเรือนเกษตรกร ได้แก่

1. การส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียน

โรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยครัวเรือนเกษตรกรนิยมส่งบุตรเข้าโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เช่น โรงเรียนพรพระร่วมประสิทธิ์ โรงเรียนวัดหนองใหญ่ โรงเรียนสายไหม ฯลฯ เนื่องจากค่าเล่าเรียนที่ไม่แพงมากนัก ประกอบกับโรงเรียนตั้งอยู่ใกล้บ้าน ส่วนครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรมนิยมส่งบุตรเข้าโรงเรียนเอกชน และบางครัวเรือนให้บุตรหลานเข้าโรงเรียนเอกชนในเมืองชั้นในหรือชั้นกลางของกรุงเทพมหานคร โดยอยู่ใกล้ที่ทำงานของผู้ปกครอง โดยโรงเรียนเอกชนที่อยู่ในพื้นที่เขตสายไหม เช่น โรงเรียนอนุบาลแก้วแสน โรงเรียนวรรณาทิพย์ โรงเรียนระเบียบศึกษา และโรงเรียนที่อยู่นอกเขตสายไหมแต่นิยมส่งไปเรียน เช่น โรงเรียนสมิทธิโชค โรงเรียนปราโมทย์วิทยา โรงเรียนอัสสัมชัญ โรงเรียนเซนต์ฟรังซิส ฯลฯ

ส่วนโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาทั้งครัวเรือนเกษตรกรและนอกภาคเกษตรกรรมจะให้เข้าโรงเรียนสังกัดกรมสามัญเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการเป็นการสอนที่ได้มาตรฐาน แต่ในพื้นที่เขตสายไหมนั้น มีเพียงโรงเรียนเดียว คือ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ดังนั้นจึงไม่เพียงพอกับความต้องการทำให้ออกไปเรียนนอกพื้นที่มากขึ้น เช่น โรงเรียนสารวิทยา โรงเรียนโกสินทร์สมโภช บางเขน โรงเรียนเตรียมอุดม ลำลูกกา

2. การซื้อของอุปโภค-บริโภคและสถานที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ

เมื่อมีหมู่บ้านจัดสรรหรือชุมชนใหม่เพิ่มขึ้น ทำให้มีห้างสรรพสินค้าหรือซูเปอร์มาเก็ตเกิดขึ้นทั้งในพื้นที่และรอบๆ พื้นที่เขตสายไหม และเกิดการแพร่กระจายของวิถีชีวิตแบบเมืองเพิ่มขึ้นตามมา โดยเฉพาะการซื้อของอุปโภค บริโภค ถึงแม้ว่าครัวเรือนเกษตรกรรมยังคงให้ความสำคัญในการซื้อของเครื่องใช้ที่ตลาดก็ตาม แต่มีแนวโน้มการซื้อของที่ห้างสรรพสินค้าเพิ่มมากขึ้นจากอดีต

สำหรับครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรมนิยมไปซื้อข้าวของเครื่องใช้ที่ห้างสรรพสินค้าเป็นจำนวนมาก และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของครัวเรือน โดยครัวเรือนเกษตรกรรมยังคงนิยมพักผ่อนที่ทุ่งนา แต่มีแนวโน้มลดลง ส่วนครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรมนิยมไปพักผ่อนที่สวนสาธารณะหรือลานกีฬา เนื่องจากเป็นสถานที่ที่ได้พักผ่อนทั้งครอบครัว

3. สถานที่พานุกรหฺลนไปเล่น

ครัวเรือนเกษตรกรรมพานุกรหฺลนไปเล่นห้างสรรพสินค้า เนื่องจากการเดินทางสะดวกขึ้น ประกอบกับการเปลี่ยนบรรยากาศให้กับบุตรหลาน โดยปกติจะอยู่แต่ที่ทุ่งนา ส่วนครัวเรือนนอกภาคเกษตรกรรมนิยมพานุกรหฺลนไปเล่นที่สวนสาธารณะหรือลานกีฬา เนื่องจากบุตรหลานต้องการพื้นที่ที่จะได้วิ่งเล่นออกกำลังกาย บริเวณบ้านมีพื้นที่ไม่เพียงพอกับการความต้องการ ประกอบกับเป็นสถานที่ที่สามารถออกกำลังกายได้ทั้งครอบครัว

สำหรับความสัมพันธ์ของเกษตรกรรมกับครัวเรือนที่ย้ายเข้าใหม่ส่วนใหญ่ต่างคนต่างอยู่ ถึงแม้จะได้มีโอกาสได้เจอกันในสถานที่ต่างๆ ในเขตสายไหม เช่น วัด โรงเรียน ตลาด ห้างสรรพสินค้า/ซูเปอร์มาเก็ต สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ แต่มีบางส่วนที่ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น พิธีกรรมทางศาสนา การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม การร่วมมือป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ฯลฯ และมีบ้างที่มีความขัดแย้งในการทำกิจกรรมร่วมกัน เนื่องจากมีพื้นฐานทางสังคมที่แตกต่างกัน เช่น การศึกษา สถานะทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ ฯลฯ

5.6 ศักยภาพของพื้นที่เพื่อการพัฒนาในอนาคต

ในการขยายตัวของที่อยู่อาศัยในพื้นที่เขตสายไหมนั้น ระบบโครงข่ายคมนาคมเป็นปัจจัยที่สำคัญ โดยเฉพาะถนนวิหฺรพลและถนนสายไหม ประกอบกับการตัดถนนเพิ่มเติม ทำให้พื้นที่หลายๆ บริเวณเป็นพื้นที่ที่มีการเข้าถึงสูงขึ้น และเส้นทางถนนสามารถเชื่อมต่อกันทั่วทั้งพื้นที่เกิดเป็นโครงข่ายขนาดใหญ่ขึ้น อีกทั้งยังมีโครงข่ายที่เชื่อมโยงกับถนนสายหลักภายนอกพื้นที่ถึง 3 แห่ง คือ ถนนพหลโยธิน ถนนรามอินทรา และถนนลำลูกกา จากการพัฒนาและปรับปรุงถนน ทำ

ให้มีปริมาณการจราจรผ่านเข้ามาสู่เส้นทางในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งระบบรถไฟมหานคร ที่เชื่อมพื้นที่บริเวณใจกลางเมืองกับพื้นที่รอบนอกออกไป และปัจจัยทางด้านการย้ายสถานที่ราชการออกสู่ชานเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะหน่วยงานราชการในพื้นที่เขตหลักสี่ ทำให้การเกิดชุมชนพักอาศัยขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นและพื้นที่เกษตรกรรมลดลงในพื้นที่เขตสายไหม โดยพื้นที่ส่วนหนึ่งได้รับการพัฒนาให้เป็นย่านที่พักอาศัยชานเมือง และส่วนหนึ่งกลายเป็นพื้นที่ว่างเปล่าที่ไม่มีการทำประโยชน์ใดๆ และปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ที่ยังคงรูปแบบแบบกึ่งเมืองกึ่งชนบทอยู่ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นแรงดึงดูดที่สำคัญที่ทำให้เกิดการขยายตัวของที่อยู่อาศัยในพื้นที่เขตสายไหม

นอกจากนี้แล้ว การบังคับใช้กฎกระทรวงผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครส่งผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรกรรมในเขตสายไหม เนื่องจากพื้นที่เขตสายไหมถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่พักอาศัยหนาแน่นน้อย เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง และไม่มีพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ทั้งนี้เป็นเพราะผังเมืองรวมดังกล่าวได้กำหนดพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม รวมถึงพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์เกษตรกรรมไว้แล้ว ซึ่งอยู่ในบริเวณด้านตะวันออกของเขตสายไหมที่ไม่ห่างจากพื้นที่เขตสายไหมมากนัก ได้แก่ เขตคลองสามวา เขตมีนบุรี เขตหนองจอก และเขตลาดกระบัง

สำหรับแนวโน้มการขยายตัวของชุมชนที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่เขตสายไหมจะมีการขยายตัวการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย เนื่องจากการกำหนดบทบาทของพื้นที่ตามผังเมืองรวมและศักยภาพของพื้นที่เอง โดยปัจจุบันย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อยจะตั้งอยู่ตามแนวถนนวัชรพล ถนนรัตนโกสินทร์สมโภช และถนนสายไหม ซึ่งในอนาคตมีแนวโน้มการขยายตัวแผ่ออกไปด้านในของพื้นที่ โดยเฉพาะถนนรัตนโกสินทร์สมโภชและถนนวัชรพลช่วงปลายที่ยังมีพื้นที่ว่างเหลืออยู่เป็นจำนวนมาก การขยายตัวของชุมชนจะแผ่เข้าไปยังพื้นที่ที่มีสาธารณูปโภค โดยเฉพาะบริเวณที่มีถนนผ่าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย